

Historisk-filosofiske Meddelelser
udgivet af
Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab
Bind 37, nr. 6

Hist. Filos. Medd. Dan. Vid. Selsk. 37, no. 6 (1959)

KONG HENRIK DEN SJETTE

AF

PAUL V. RUBOW

København 1959
i kommission hos Ejnar Munksgaard

DET KONGELIGE DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB udgiver følgende publikationsrækker:

THE ROYAL DANISH ACADEMY OF SCIENCES AND LETTERS issues the following series of publications:

	<i>Bibliographical Abbreviation</i>
Oversigt over Selskabets Virksomhed (8°) (<i>Annual in Danish</i>)	Overs. Dan. Vid. Selsk.
Historisk-filosofiske Meddelelser (8°)	Hist. Filos. Medd. Dan. Vid. Selsk.
Historisk-filosofiske Skrifter (4°) (<i>History, Philology, Philosophy, Archeology, Art History</i>)	Hist. Filos. Skr. Dan. Vid. Selsk.
Matematisk-fysiske Meddelelser (8°)	Mat. Fys. Medd. Dan. Vid. Selsk.
Matematisk-fysiske Skrifter (4°) (<i>Mathematics, Physics, Chemistry, Astronomy, Geology</i>)	Mat. Fys. Skr. Dan. Vid. Selsk.
Biologiske Meddelelser (8°)	Biol. Medd. Dan. Vid. Selsk.
Biologiske Skrifter (4°) (<i>Botany, Zoology, General Biology</i>)	Biol. Skr. Dan. Vid. Selsk.

Selskabets sekretariat og postadresse: Dantes Plads 5, København V.

The address of the secretariate of the Academy is:

*Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab,
Dantes Plads 5, København V, Denmark.*

Selskabets kommissionær: EJNAR MUNKSGAARD's Forlag, Nørregade 6, København K.

The publications are sold by the agent of the Academy:

EJNAR MUNKSGAARD, Publishers,
6 Nørregade, København K, Denmark.

Historisk-filosofiske Meddelelser
udgivet af
Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab
Bind **37**, nr. 6

Hist. Filos. Medd. Dan. Vid. Selsk. **37**, no. 6 (1959)

KONG HENRIK DEN SJETTE

AF

PAUL V. RUBOW

København 1959
i kommission hos Ejnar Munksgaard

INDHOLD

	Side
I. Delte Meninger.....	3
II. Trilogiens første Del.....	8
III. The Contention og anden Del.....	15
IV. Reform-Forsøg.....	21
V. Tredie Del.....	30

I. DELTE MENINGER

I et Foredrag jeg holdt i Det danske Videnskabernes Selskab i 1948 gjorde jeg bl. a. Rede for det flere Gange rejste Spørgsmaal om det shakespearske Drama *Henry the Sixth's* Ægthed og Tilblivelse. Mit Hoved-Ærinde var vistnok at meddele 120 Paralleler til Steder i Stykkets anden og tredie Del, men derved beviste jeg tillige Ægtheds- og Integritets-Tvivlene. Thi man tvivlede ikke om Dramaets Forfatterskab og Helhed af abstrakte Grunde, men fordi det genklang eller gav Genklang i adskillige Stykker fra Samtiden, det vil sige den i 1587 restaurerede Londoner-Scene. — W. Shakespeares Forhold til sine »Forgængere«, som man endnu gerne kalder den aller første Gruppe af Dramatikere eller »University Wits«, blev derved sat i Forbindelse med Ægtheds-Kritiken. Mine Betragtninger gik især ud paa at vise, at Antallet af Fælles-Vers og Fælles-Vendinger er for *stort*, og at Fællesskabet fortsættes for *længe* gennem Aarene, til at man tør drage ægthedskritiske Slutninger af alle disse Ligheder. Holder man sig alene til Fællesskab i Fraser og Gloser o. lign., da maatte man ud fra de tidligere anerkendte Forudsætninger tro, at *alle* Stykker fra denne Tidsalder var skrevne af alle *andre* end den formodede eller attesterede Forfatter. Men et saadant Fællesskab i Stil og Vendinger kendes mange andre Steder fra; ogsaa i vore egne gamle danske Folkeviser foreligger en saadan Udøring af Sprogstoffet. Herimod strider egentlig ikke de ret talrige Vidnesbyrd fra Tiden 1587—1641, der foreligger om Samarbejde. Der findes et Exempel paa Dobbelt-Forfatterskab, nemlig BEAUMONT og FLETCHER's; saadanne Janus-Hoveder findes i alle Landes Litteraturer. Samarbejdet varede dog kun kort, og efter Beaumonts Død fortsatte Fletcher i en Menneskealder paa egen

Haand. I litterære og dramaturgiske Fejder ser man undertiden en Gruppe Forfattere eller Skuespillere rotte sig sammen og i Hast gøre et Fælles-Stykke. Tiden gjorde det nødvendigt; her tænkes særlig paa den store Dramatiker-Strid mellem Marston, Dekker, Jonson o. Fl., der frembragte Arbejder som *Histriomastix* og *Satiromastix*. Tiden maa ogsaa bære Skylden for diverse Stykker bestemte for *Hoffet*, med en Frist paa fjorten Dage til Forfatterskab og Indspilling. Shakespeares *De lystige Koner i Windsor* skal være et saadant Produkt; men det er dog i det Hele taget gaaet fri for Ægtheds-Tvivl, skønt Kvartudgaverne rummer store Afvigelser indbyrdes. Et kendt Exempel paa Samarbejde er *The Book of Sir Thomas More*. Men dette ofte gennemdiskuterede Arbejde er ikke egnet til at styrke Tilliden til hyppigt Samarbejde, eller gennemgribende Fællesskab om Stykker. Det er beregnet for Hoffet og rimeligvis skrevet i Løbet af faa Dage *fra Ende til anden*. Forfatteren, hvis Haandskrift er kendt, var Sir ANTHONY MUNDAY. Men som alle Stykker har dette gennemgaaet en dramatisk Censur og er befundet for kort og vel ogsaa for fattigt til at opføres uforandret. Et ikke sikkert Antal Penne har leveret *Indskud* med uundgaaelige Smaa-Ændringer af Originalen. I Alt har man gættet paa fra 7 til 11 forskellige Medarbejdere, deriblandt W. Shakespeare. Nøgles Haandskrift var bekendt. Det kan f. Ex. være gaaet for sig ved at man har trommet saamange Dramatikere sammen som muligt, og under en Højt-læsning af Stykket fordelt Bearbejdelsen paa de disponible Kræfter, som strax har leveret Manuskript; formentlig er Stykket endnu en Gang blevet forelagt Medarbejderne til Godkendelse. Men saaledes kan nu ikke ret mange af de os kendte Stykker være blevet til.

Da jeg sidst omtalte Stykkerne om *Henrik VI* i dette Selskab, herskede der tilsyneladende Enighed mellem de fleste Kritikere om dette Arbejdes Ægthed, idet jeg dog mente det godtgjort, at nogle Rettelser i de senere Kvartudgaver og i Folioen kunde skyldes tilfældige, ret overfladiske Revisioner under diverse Genoptagelser. Jeg henviser til det første Afsnit i mit Skrift *Shakespeare og hans Samtidige* (1948), spec. Side 23—24. Jeg antydede dengang, at et Værk som een Gang havde været Genstand for Ægthedskritik, vist aldrig kommer ganske ud af Farezonen, men at der nu var Haab om, at *Henrik VI* vilde undgaa Tilbagefald

til Chorizonterne for en Tid. — Det kom jeg alligevel til at opleve. Tidsalderen blev i Løbet af faa Aar chorizontisk.

Det Ejendommelige ved denne nye, opløsende Kritik er at den er anlagt paa en helt anden Basis end den tidligere. De benytter ganske vist EDM. MALONES, MISS JANE LEES, J. M. ROBERTSONS Citater til Støtte for deres Tankegange. Disse Forgængere rejste imidlertid ikke deres Sag paa Grundlag af en generel Tvivl om det statelige Triptychons Enhed, men alene paa de paafaldende Overensstemmelser mellem visse Steder i Værket og andre i Samtidigens Værker. Men den nyere, amerikanske Skole mener at kunne høre to (tre) forskellige Stemmer i fem Stykker fra Shakespeares Ungdom, nemlig i 2.—3. Del af *Henry VI*, i *Titus Andronicus*, i *Richard II*, i *Richard III* og endelig i *Romeo and Juliet*. For det sidste Stykkes Vedkommende antages en Forfatter som er identisk med første Haand i de fire førstnævnte Stykker og endnu en ukendt, ældre Forfatter. Disse Digttere nævnes ikke med Navn, og Intet tyder paa, at man har tænkt paa nogen kendte Størrelser. Muligt har noget saadant foresvævet Hypothesens Ophavsmænd, men som deres Bøger nu er skrevne, peger disse Forskere snarest mod virkelig ukendte Digttere fra Fortiden. De er ikke paa det Rene med, at en generel Tvivl neppe er tilladelig, og at de har skilt deres Sag fra Forgængernes ved at pege mod det Ubestemte. Mærkelig er ogsaa den Rolle *metriske* Argumenter spiller for dem, i ringere Grad stilistiske og andre Paastande. Med alt det er deres Ideer egentlig ikke fuldt originale, thi man har før været opmærksom paa den til Dels rabiante eller næsten utænkelige Versifikation i Dele af 2. og 3. Del af Dramaet, og paa den tynde og korrekte Behandling af Blankversene i mange af Tiraderne baade i første Del (som de aldrig beviser) og i 2.—3. Del.

Jeg sigter her især til *The Composition* (d. e. Tilblivelse) of *Shakespeare's Plays* af ALBERT FEULLERAT (mangeaarig, nu afdød Professor ved Yale University) fra 1953, og *The Contention and Shakespeare's 2 Henry VI*, af CHARLES TYLER PROUTY (Professor i Engelsk sammesteds) fra 1954. Det sidste Arbejde er en Fortsættelse af det første. Nogen Behandling af *1 Henry VI* fra samme Hænder foreligger vist ikke. Men efter Metoden kan de oprindelige Forfattere af første Del ikke have været de samme som af anden og tredje Del, skønt første Del kun findes i Folioen.

I Bevisførelsen er der somme Tider en Del theaterhistoriske Argumenter, hvilke vi vil lade ude af Betragtning. Det er mig umuligt at vurdere disse Spidsfindigheder; men det kan rigtig nok være os det samme, om *King Henry VI* tilhørte det ene eller det andet Kompagni. Af Vigtighed er det derimod, at Professorerne Feuillerat og Prouty ikke respekterer Tidsgrænsen 1587—88 for engelsk dramatisk Litteratur. Stykker skrevne før denne Tid havde ringe Lighed med det nye Theaters Frembringelser. Før Scenens Rekonstruktion blev der endnu spillet middelalderlige Mysterier og Mirakler og Farcer, endvidere grove, mest pro-saiske Haupt- und Staatsaktioner og lette men plumpe Komedier paa den folkelige Scene. Uden for de to Typer af professionelt Drama stod allehaande Tilløb fra en Del Digtere, der havde Herregaards-Opførelser eller ogsaa slet ingen Opførelser i Sigte. Men det er umuligt med Professor A. Feuillerat at tænke sig *Den spanske Tragedie* fra 1585, med mindre deres Forfatter THOMAS KYD ved et rent Mirakel skulde have foregrebet Renæssance-Dramaet i Smaat og Stort. — I enkelte Tilfælde er Stykker fra en fjernere Fortid bearbejdede i Shakespeares Tid. Saaledes *Promos and Cassandra*, omdigtet indtil det Ukendelige i *Measure for Measure*, eller *The Famous Victories of Henry the Fifth*, der har givet Anledning til *Henrik den Fjerde* og til *Henrik den Femte*. Men i det sidste Tilfælde ser man ret det Svælg der adskilte Skuespiller-nes enevældige Tidsrum fra Digternes Tid. Modsætningen mellem de fordringsfulde, akademisk svungne Dramaer, og de tarvelige Fjælebods-Stykker.

De tre Dele af *Henrik den Sjette* har set Lyset i forskellige Skikkelser. Første Del blev trykt i Folio'en 1623 i en pæn og renlig Text. Den sene Offentliggørelse har givet Anledning til den litteraturhistoriske Legende, at den ogsaa er *skrevet* senere end anden og tredie Del. Nu er det vel en rimelig Grundsætning, at det ældre Værk er det tidligst trykte, men her kan den ingen Gyldighed have, da Alle er enige om, at første Del er fra ca. 1592 og spillet inden anden og tredje Del blev trykte. Man veed ikke Grunden til denne Offentliggørelse, men har opstillet talrige og indviklede, især theaterhistoriske Gisninger. Alligevel har Professor J. DOVER WILSON genoptaget den gamle og meningsforstyrrende Lære om første Del som en senere Tildigting. Dette

Spørgsmaal vilde være af uhyre stor Betydning, dersom der over Hovedet var nogen Grund til at stille det.

Anden Del («Kvarto») udkom med Titelen *The First Part of the Contention betwixt the Two Famous Houses of Yorke and Lancaster etc.*, en vidtløftig Indholds-Angivelse hos Bogtrykkeren Thomas Creed og Forlæggeren Thomas Milleington 1594, og med nogle Trykfejl og flere Varianter hos samme Forlægger men med en ny velkendt Trykker, den ofte uheldige Valentine Simmes 1600. Tredie Udgave kom uden Trykaar, men sikkert 1619, denne Gang trykt hos Isaac Jeffard og Thomas Parrier, og forenet med tredie Del under Titelen *The Whole Contention . . .* med en Del nye Rettelser, delvis blot af Metrum og Sprog samt mange Trykfejl. Heri spores Indflydelse fra en moderniseret Theater-Text. Endelig udkom den under Titelen af anden Del af Kong Henrik VI med en Del afgjorte Forbedringer, men ikke talrige nye Vers i Folioen 1623. Dette er *textus receptus*.

Tredie Del kom 1595 i lille Oktav («Kvarto») under Titelen *The true tragedie of Richard Duke of Yorke, and the death of good King Henrie the Sixt, with the whole contention between the two Houses Lancaster and Yorke etc.* hos Thomas Millington og Peter Short. Udtrykket *whole contention* giver her nærmest Meningen »supplerende Del, Resten af«. Den blev optrykt sammen med anden Del (og første Del) som ovenfor angivet. Striden mellem York og Lancaster begynder dog allerede i første Del. Rettelserne i Folioen er talrige. Henved to Trediedele stammer fra *The True Tragedie*, men med mange Ændringer, Resten er helt nye.

I *Cassells National Library* findes en synoptisk Udgave.

Af nyere Udgaver fremhæver jeg N. DELIUS' (mange, ogsaa tospaltede Tryk) med meget fin, tysk Kommentar, ogsaa engelske Optræk, bl. A. med Indledning af FURNIVALL. Endvidere H. C. HART'S (1910 og senere, i *The Arden Shakespeare*), og JOHN DOVER WILSON'S (1951—52). Den sidste optager mange af Harts Kommentarer og tilføjer nye, til Dels meget vildledende. *The Temple Shakespeares* Udgave og Wilsons har Glossarer.

Noget af den meget omfattende og ofte paastaaelige Litteratur om Trilogien er omtalt og behandlet i mit førnævnte Arbejde om Shakespeares Samtidige. Den bedste Behandling er THOMAS KENNY'S *The Life and Genius of Shakespeare* (1864), den som har haft størst Indflydelse, er »Miss LEES« berømte Paper i *New Shake-*

speare Society's Transactions 1875—76, udbredt gennem EDW. DOWDENS bekendte og ypperlige lille Haandbog i *Literary Primers*. Miss Lees Hypotheser ligger til Grund for al senere sonderdelende Kritik, men de benyttes ofte paa anden Haand. — En god Textkritik er givet i MADELEINE DOKAN: Henry VI, Parts II and III (Iowa City *Humanistic Studios* IV vol. 4, 1928).

II. TRILOGIENS FØRSTE DEL

Forordningen om at 1. Del skulde være forfattet senere end 2. og 3. Del, er som omtalt fastholdt af *nogle* men ikke alle Tilhængere af Læren om en 3—4 forskellige Forfattere. De to Theorier klæder ikke hinanden! saa meget mere som det drejer sig om akkurat de samme Mennesker. Sprog og Stil er ens, men Versifikationen i 2. Del er rigtig nok extravagant og kan ikke tilskrives nogen af de udlagte Barnefædre; den skyldes daarlig Tradition. Ydermere har en Del af Tragediens *anden Del* ingen Mening uden at første Del *forudsættes kendt*. Thi anden Del optager og fortsætter det Thema som er anslaaet i første Dels Slutning. Læserne af *The Contention* vilde ikke kunne forstaa den tragiske Kærligheds-Historie mellem Dronningen og Suffolk, der har friet til den høje Dame paa Kongens Vegne og tabt sit Hjerte til hende. Denne Historie (noget folkeviseagtig) er opfundet af Stykkernes Forfatter eller Forfattere, men savnes aldeles i tidligere Tradition, f. Ex. i HOLINSHEDS Krønike, som er Værkets Hovedkilde. Af denne ulykkelige Lidenskab flyder i Følge Stykkernes Idé, Kongens og Dronningens vigtigste Ulykker. For at redde den usandsynlige Paastand har Professor John Dover Wilson maattet gribe til en ny Udflugts-Hypothese. Der skelnes mellem tre Lag i følgende Orden: 1) *The Contention*, 2) *Første Del* minus Historien med Dronningens Kærlighed, 3) denne Kærlighed som et senere tildigtet *missing link*. Dette gør jo ikke Sagen bedre. Første og anden Del har ingen Grænse; de løber ud i Et.

Iøvrigt betragter Dover Wilson dog Værket som en Slags Enhed. Indtil han kom til »the drafts« i sin Udgave, fandt han i 2.—3. Del GREENES Komposition, i 1. Del PEELES. Men i sidste Øjeblik ændrede han sin Opfattelse og lod Greene være Opfinderen af alle 3 Dele. Hvorledes Opfinder? Snart taler han om et *Arbejds-Instrument*, altsaa en *Plan* lagt af Greene, snart som

om Stykkerne først var skrevne af denne smidige og poetiske Kompositor og Versifikator. Det Sidste synes ganske umuligt. Tilmed er *Henrik VI* meget episk anlagt, følger Krønikerne trofast; Greene og Peele gaar anderledes frem. Dog var især Greene meget alsidig. Men i Aaret 1592, som temmelig sikkert er Aaret for *Henrik VI's* første Del, var Greene gaaet over til Puritanismen og brændte Alt hvad han havde tilbedt.

Samme Greene har fra forrige Aarhundrede været lumsk mistænkt for at have skrevet første Del. Efter mit Skøn kan Stykket ikke tillægges Greene, fordi dennes Stil er mere egal og sikker end Stykkets, fraset enkelte glimrende Optrin. Kompositionen kunde være ham væsentlig paatvungen af Krønikerne. Men Karaktertegningen er *over* Greenes Maal; især Kongen er et Skabningens Mesterstykke. Til Peele som Medarbejder er man tyet paa Grund af visse tynde Vers og mythologiske Hentydninger; men hans Stykker har ingen Lighed med dette. — NASHE er først foreslaaet af FLEAY, der dog atter lod sin Kandidat falde. H. C. Hart tog ham op igen og indførte ham lempelig i Ensemblet, hvor han dog kun fik en beskeden Rolle. Men hos Dr. Wilson er hans Plads mere anselig. Jeg veed dog ikke, hvorfor han skulde have skrevet Stykkets fire første Scener og derefter næsten totalt forsvinde. Nashe og Greene var meget gode Venner, men Nashe var Prosaiker, hans faa Blankvers er meget ringe. Shakespeares Stykker vrimler med Reminiscenser fra Nashe.

Den første Scene minder meget om MARLOWE, fra hvem der findes en Del Reminiscenser, men hvis Kandidatur er almindelig vraget. De fleste sproglige Erindringer i Stykket er fra SPENSER, der ogsaa er baade Shakespeares og Greenes vigtigste Læremester i den poetiske Stil; men ogsaa den engelske Bearbejdelse af ARIOSTO hørte til de to Digteres Hovedpude-Lektüre. Hermed er rigtig nok fældet en haard Dom over den sønderdelende Methode.

Vi vil nu gennemgaa Attributionerne Scene for Scene, men Læseren kan sagtens se, at Dr. Wilson ikke er kommen til Ende med sine Overvejelser. Han forestiller sig i næsten alle Scener »a draft of Greene« eller simpelt hen »Greene«. Hvad er Forskellen? Og hvorledes kan han skelne mellem »a draft« og »a manuscript«, da han dog Ingenting veed om at Greene brugte Afskrifter? Hvorledes aner han, at der ingen draft of Greene eksisterede til de faa Scener hvori han ikke vil give Greene Del? Mere rigtigt burde Wilson have anerkendt Greene som Forfatter af hele første Del,

og uden Medarbejdere. Og egentlig ogsaa af 2.—3. Del. Han var da ogsaa bleven nødt til at kommentere Bogen anderledes. Ved hvert Ord eller Udtryk eller Vending der ikke findes andre Steder hos Shakespeare, skriver han — oftest følgende Hart — »non-Shakespearean«. Havde han anvendt samme Fremgangsmaade ved alle de Stykker af Shakespeare han har udgivet, vilde det Shakespeareske Ordforraad blive meget ringe. Endvidere er det en Selvfølge, at den Lærde ved et Arbejde som i Grunden tillægger Greene det hele Værk, burde have skrevet »non-Greenesque« ved Alt hvad der ikke er at finde i Greenes anerkendte Skrifter. Men da fik han Noget at bestille. Thi *Henrik VI* er ikke skrevet med Greenes Ordforraad, hvilket næppe behøver at eftervises; det er egentlig allerede indlysende af det urimeligt ringe Antal af Gloser og Fraser der i Kommentarerne til vort Triptychon henvises til Greene. Massen af nogenlunde særprægede Ord og Vendinger i *Henrik VI* mangler hos Greene.

I det Følgende betyder H. Hart's Udgave, W. = J. Dover Wilson, og C. = Sir Edmund Chambers, *William Shakespeare, a Study of Facts and Problems I*, 1930.

FØRSTE AKT.

1. Sc. H.: Shakespeare over en »sketch« af Greene. Men der gives ingen Methode til at skelne mellem Samarbejde mellem to og Overarbejdelse. C.: Shakespeare. W.: Nashe working upon a draft or plot by Greene. Et plot er absolut uigenkendeligt i en enkelt Scene. Forelaa der Ms. af Greene, kunde det let indeholde en Vending fra Nashe, som dog er usikker. — Jeg udelader Edm. Chambers' evige »Tvivl«; alle hans Attributioner er usikre. — Scenen ligner snarest *Marlowe* og *Kyd*, efter min Smag.

Sc. 2. H.: Greene, med mulig Hjælp fra Nashe. Umuligt, Greene kan ikke have søgt Hjælp hos Nashe. Med hvad Motiv? C.: Peele. — Ja den kunde endelig være af Peele om galt skulde være. W.: Nashe. — Hvis Greene alt havde skrevet hele Stykket?

Sc. 3. H.: Greene. C.: Shakespeare. W.: Nashe.

Sc. 4. H.: Shakespeare med Hjælp af Nashe. — Hvor befandt Nashe sig under disse Operationer? C.: Peele. W.: Nashe.

Sc. 5. H.: Greene. C.: Peele. W.: Nashe.

Sc. 6. H.: Greene. C.: Peele. W.: Nashe. — Men Scenen ligner ingen af disse Forfattere, snarest *Marlowe*.

ANDEN AKT.

Sc. 1. H.: Greene. C.: Peele. W.: Greene. — Den kendte Talbot-Scene med Orléans' Generobring er noget i Greenes og Marlowes Stil.

Sc. 2. H.: Greene revideret af Shakespeare. C.: Peele. W.: som Hart. — Scenen ligner Greene og Marlowe.

Sc. 3. H.: Greene + Shakespeare. C.: Peele. W.: som Hart.

Sc. 4. H., C., W.: Shakespeare. Men det er af Trang til Enighed, at den celebre Blomsterpluknings-Scene tilskrives Sh. Thi den ligner dog Greene ikke lidet.

Sc. 5. H.: Shakespeare. C.: Shakespeare. W.: ligesaa undtagen 74—92. Der er ingen Grund til at undtage disse Vers, der med nogen Variant genfindes i anden Del II. 2; og græsseligt forvanskede i *The Contention*.

TREDIE AKT.

Sc. 1. (Striden mellem Gloucester og Winchester fortsættes I. 3 og er haandgribelig af samme Pen. Nogen Lighed med Marlowe.) H.: quite beyond Greene . . . But he certainly bore a hand in its construction. C.: Shakespeare. W.: Omtrent som Hart.

Sc. 2. (Generobringen af Rouen minder om den af Orléans — begge er frit opfundne — og skyldes samme Pen.) H.: Shakespeare. C.: Peele. W.: »Greene's verse slightly rehandled by Sh.« Men det er visselig ubevisligt. Mellem 1. og 2. Scene er intet Tegn paa Forfatter-Skifte.

Sc. 3. Hart: Greene. C.: Peele. W.: Greene eller Nashe. Sagen er, at Englænderne ikke kan lide at tildele Shakespeare disse *Jeanne d'Arc*-Scener. — Peele og Nashe er særlig umulige til Kandidaturen.

Sc. 4. (Noget sjusket Overlevering.) Hart: Greene. C.: Shakespeare. W.: Først af Greene, senere »possibly Nashe«. Der er ingen paaviselig Grund til at formode Autor-Skifte.

FJERDE AKT.

Sc. 1. (Kronings-Scenen, mest frit opfundet.) H.: Shakespeare. C.: ligesaa. W.: Mostly Sh., though I find traces of a basic text (by? Greene) here and there. — Dersom Dr. Wilsons basiske Text een Gang for alle maa tilskrives Greene, er hans

Spørgsmaalstegn overflødigt. Og der kan ikke være flere basiske
 Texter.

Sc. 2. H., C., W. enige om Shakespeare, W. med Tilføjjelsen:
 »Yet the repetitions 'bloody' . . . pale . . . timorous suggest a
 basic text (by? Greene).« Disse Ord er dog ikke opfundne af
 Greene og kunde i saa Fald laanes. Tonen er noget marlowesk.

Sc. 3. H.: Shakespeare. C.: Peele. W.: reshaped by Shake-
 speare, med a basic text »by? Greene«.

Sc. 4. (fortsætter 3 og maa være af samme Forfatter.) H.:
 Shakespeare. C.: ligesaa. W.: som ved Sc. 3.

Sc. 5. H.: Shakespeare. C.: Peele. W.: Shakespeare (»written
 . . . to replace 4. 6).

Sc. 6. H.: Shakespeare (»draft by Greene«). C.: Peele. W.:
 Greene.

Sc. 7. H.: Greene + Shakespeare. C.: Peele. W.: a basic
 text by Grene or Peele or by Nashe, imitating both; the whole
 touched up by Shakespeare. — Den store Variation i Diagnoserne
 skyldes Methodens Vilkaarlighed. Tonen er den samme som i alle
 Talbot-Scenerne, noget marlowesk.

FEMTE AKT.

Sc. 1. H.: Greene. C.: Shakespeare. W.: Greene. (»Note
 the insipidity, diffuseness, and prosiness of the verse, which is
 certainly not Sh.«.) Men Stilen ligner ikke Greenes.

Sc. 2. H.: finder Scenen for kort til at skønne om. Men det
 kommer af Methodens. Sceneinddelingen er sikkert ikke den op-
 rindelige. Sc. 2 ligner Sc. 1 og Sc. 3. C.: Peele. W.: Greene.

Sc. 3. C.: Vers 1—44 Peele, Vers 45—195 Greene. W.: første
 Gruppe Nashe, anden Gruppe Greene. H.: in a rough state by
 Greene and smoothed and finished by Sh.« Hart kan umuligt
 forestille sig noget ved en raa Form for Greene. Stilen er den
 samme som i forrige Scene.

Sc. 4. (*Jeanne d'Arcs Dom, Fredsslutningen.*) H.: Shakespeare,
 med tænkelig Hjælp fra Peele. C.: 1—93 Peele, Resten Shake-
 speare. W.: Greene, Nashe, Shakespeare i een Køre.

Sc. 5. H.: Shakespeare. C.: Greene. W.: Greene, 55—58
 rewritten by Sh.

Experternes Modsigelser er jo graverende og røber at det hele Foretagende er utilforladeligt. Og dog er den reelle Modsætning mellem de Lærdes Skøn neppe uhyre. Mellem quasi-Greene og quasi-Peele og omtrent-Marlowe, raa Udkast og Skizzer man aldrig har set, er Forskellen ringe. Forfattere, der er berøvet deres Ejendommelighed, kan efter Slump blive til een eller mange. Det er under disse Omstændigheder bedst at holde sig til Traditionen.

Gives der overhovedet noget Sted i den første *Henrik den Sjette*, der kalder paa Theorien om en Pluralitet af Forfattere? Nej, siger PETER ALEXANDER. Jo, mener J. DOVER WILSON. Han henviser (se hans Udgave I xxi seq.) til en Diskrepans, som vel er en pur Forglemmelse, imellem Akt V Sc. 1, hvor Hertugen af Exeter udbryder ved Synet af Winchester som Kardinal:

What! is my Lord of Winchester installed,
And called unto a cardinals degree?

mens Kardinalen allerede er kreeret Akt I Sc. 3. Dette er for ubetydeligt. Hvis det altsaa overhovedet kan kaldes en »inconsistency«. — Ligeledes antager Dr. Wilson at IV 5 og IV 6 er Dubletter, den ene af Greene, den anden af Shakespeare, fordi den første kunde undværes.

En særlig Mærkværdighed er den Methode, hvorefter Dr. Wilson bestemmer om et Vers er af Greene eller Shakespeare eller begge. Hovedsagen er, at de flotte og fuldttonende Vers (»med eller uden Enjambement«) tilskrives Shakespeare, de tørre og trælse Greene; mens det blandede Gods tilskrives en efter Omstændighederne mere eller mindre indgribende Revision af Shakespeare. Paa denne Maade bliver Shakespeare alligevel delagtig i forskellige Vers, paa hvis Kvalitet det aabenbart ikke kom an. Paafaldende er det, at Greene, der alligevel har skrevet mange søde og indtagende Rythmer, i dette Stykke skal være Sorteper. — Paa den anden Side overhøres Marlowes Stemme — selv om den kun er en Efterligning, ganske og aldeles.

At Methoden er hjælpeløs og vilkaarlig og spekulativ, det er vel nogenlunde indlysende.

Med denne Fordeling af Forfatterskabet er Theorien om at 1. Del er skreven senere end 2.—3. Del ikke solidarisk, og for saa vidt uden Betydning. Efter Wilsons Mening er det bevist, at 2.—3. Del er opført to Maaneder før 1. Del, og at Enkelt-

dramaet og Dobbeltstykket er produceret af hver sin Trup. Den theaterhistoriske Argumentation er meget tynd og indviklet. Det Modsatte er vel snarere sandsynligt.

Dr. Wilson gaar saa vidt som til at hævde, at Forfatteren eller Forfatterne af 2. Del ikke har kendt 1. Del. Det ser imidlertid ud, som denne Paastand er udformet, før Wilson har erkendt at 1. og 2.—3. Del har samme Forfatter, nemlig Greene hvem han længere henne giver praktisk talt Æren for det Hele. Hvad han vil argumentere for, er den af ham selv under Trykningen opgivne Theori, at de to Værker har hver sin »Basis«, hvormed han i Virkeligheden mener hver sin Forfatter, nemlig Peele og Greene. Meget pudsigt og forkert benytter han et gammelt Argument af *Malone*. Henrik VI siger i 2. Del at han kun var 9 Maaneder gammel Konge, hvilket var sandt. Men i 1. Del optræder Kongen som Dreng og fører selv Ordet. Aarsagen er sikkert dramaturgisk, som Dover Wilson ogsaa gør opmærksom paa. Men er her en Modsigelse, da kan den vel bedre forklares af, at Forfatteren af 1. Del endnu ikke havde skrevet 2. Del. — Professor Wilson er ogsaa misfornøjet med Skildringen af de to Antagonister Gloucester og Winchester i de to Stykker. Dog er Winchester den samme ubehagelige Fyr i de to Stykker, mens Gloucester i 1. Del er en støjende Fyr, i 2. Del (nemlig i Modgangens Stunder) meget værdig. Svaret maa blive, at det Ene er lige saa mærkeligt eller lidet mærkeligt som det Andet. Og hvad lod der sig slutte om Stykkernes Tidsfølge? Første Del kunde dog være ældre end anden. — Med en ligefrem Triumf i Røsten hævder Wilson at have fundet et stærkt Bevis for sin Paastand i den Omstændighed, at *Talbot*, der for længst er død og begravet i 1. Del, ikke nævnes i 2. Del. Ja det er vist en Uhøflighed, men det maa Greene eller Shakespeare om. Dog er Talbot ogsaa temmelig forglemt i Krønikerne efter sin Død. Der sigtes til Tiraden 2. Del I 76 ff. hvor »Brave York« og Somersset omtales hæderfuldt af Gloucester, skønt de i 1. Del optræder som Talbots Fjender. Gloucester er vel ikke at lide paa? — Repliken er ifølge Wilson af Greene. Sagens skal disse Indvendinger oprindeligt stamme fra, at Wilson engang mente, at 1. Del havde Peele til Kaptajn, nu er efter hans Menings-Skifte Greene Manden for begge Stykker. Efter hans Argumenter maatte imidlertid Forfatteren af 1. Del være lige saa uvidende om 2. Del som omvendt. Dersom 1. Del er skreven

først, er det jo intet Under at Greene endnu ikke kunde anden Del udenad. Dog der er Ting nok som beviste, at Stykkerne er bleven til i den naturlige Rækkefølge. Frem for Alt er som omtalt Dronningens og Suffolks Kærlighed et stærkt Bevis, dernæst det fælles Ensemble og de trods Knurren fra Wilsons Side vel overholdte Karakterer.

Ifølge Dover Wilson er hele *Henrik VI* rask sammenskrevet med Henblik paa en kortvarig national Stemning. Og Slutningen af 5. Akt er skreven en rum Tid efter det Forudgaaende som mis-sing link mellem 1. og 2. Del. Wilson ynder saadanne Sætninger.

III. THE CONTENTION OG ANDEN DEL

Anden Del byder paa et dobbelt Problem: Forholdet til *The Contention*, og Enhed eller Flerhed af Forfattere. H. C. Hart har i sin Udgave stærkt benyttet og tiltraadt RICHARD GRANT WHITES Behandling af Stykket som staar i 7. Bd. af dennes store Udgave Boston 1865, først skrevet i 1859 som Afhandling, men Hart har benyttet et senere Tryk 1881, hvorved det tager sig ud som om Grant White har sine Meninger fra føromtalte Miss JANE LEE; Forholdet er omvendt. Men vi henviser især til hendes meget udførlige Afhandling fra 1876 eller 1875. En lille Bog af Fleay fra Nov. 1875 bringer som Miss Lee stærkt *Peele* paa Bane, men lader ham umotiveret falde til sidst. Hun fraskriver Shakespeare al Andel i *The Contention*, ogsaa af Scenerne med den berømte Oprører *Jack Cade*, følges heri af ingen uden til en vis Grad J. Dover Wilson. Hendes endelige Operationer er imidlertid udførte paa Folio'ens Text.

Hendes store Originalitet er altsaa den at først tilskrive *Marlowe* hele Stykket, senere under Udarbejdelsen ændret til ca. $\frac{1}{3}$ af 2. Del og ca. $\frac{2}{3}$ af den 3. Part. Dette udtrykkes dog ikke saa groft som her refereret. Miss Lees Regnskab ser saaledes ud: »Speaking broadly, in the *Contention* and the *True Tragedie*, the characters of King Henry VI, Cardinal Beaufort, York, Suffolk, the two Cliffords are drawn by Marlowe, but I say this with the reservation, that in certain scenes written by Greene the parts of these characters were written by Greene also.« Ogsaa Richards Repliker stammer fra Marlowe mens nogle af Yorks Repliker

dog kommer paa Greenes Kappe. Greene er endvidere ansvarlig for Duke Humphrey (»in a certain measure«), Hertuginde Eleanor, Clarence, Edward IV o. fl. Jack Cade er dog Greenes bedste Bytte. Fordelingen paa Scener ser saaledes ud, idet Forfatterne skrives med Kursiv og Revisorerne med Brødskrift:

- Akt I Sc. 1: S, *M G* (∴ Overvægt af Marlowe)
 — - - 2: S, *G*.
 — - - 3: S, *G M* (∴ Overvægt af Greene).
 — - - 4: S, *G*.
 — II - 1: S, *G*.
 — - - 2: S, *M G*(?).
 — - - 3: S og *M?*, *G*.
 — - - 4: S, *G*.
 — III - 1: S og *M*(?), *M G*. (Marlowe reviderer Marlowe!)
 — - - 2: S og *M*, *M G* (Ligesaa).
 — - - 3: S, *M*.
 — IV - 1: *M*, *G*.
 — - - 2—4: S, *G*.
 — - - 5: *G* (urevideret, hvorfor egentlig?).
 — - - 6—9: S, *G*.
 — - - 10: S *M*, *G*.
 — V - 1: *M S*, *M G*(?) (Marlowe reviderer Marlowe).
 — - - 2: *M S*, *G M* (Ligesaa).
 — - - 3: S, *G M*.

Dette er væsentlig Selvbedrag, men der er det Sande i Paa-standene, at Tonen ofte er marlowesk.

Miss Lees Forsøg har øvet en betydelig Indflydelse paa J. M. ROBERTSONS almindelige Stormløb mod Shakespeare. Denne bragte dog ikke noget meget Nyt om *Henrik VI*, men ramte haardt deres Efterfølger *Richard III*, som ogsaa er marlowesk i Tonen. Om Robertson's Tendenser henviser jeg ellers til mit Skrift *Shakespeares Ungdomsstykker*.

H. C. HARTS ofte omtalte Udgave bragte meget Nyt. Marlowe er her forviist til det ubekendte Land. I hans Sted figurerer Peele altsaa med en Masse Citater. Peele har i *Jack Straw* leveret Forbilledet for Jack Cade-Scenerne. Peele er her snart Planlægger, snart Forfatter af *Henrik VI*. Marlowe erstattes af Shakespeare. Shakespeare faar her Jack Cade-Scenerne i stærk Modsætning

til Fleay, der havde vindiceret dem for Marlowe. Ogsaa Medarbejderskab fra *Kyd* afvises. Der er dog en Masse *Kyd*-Citater i begge Dele af *The Whole Contention*, skønt ikke nok til at tildele ham Forfatterskabet. Der er ingen Skema eller Tabel i Harts Udgave, og vi holder os til de ret talrige Attributioner i Indledningen.

AKT I.

Sc. 1. »Shakespeare opened the Act as he usually (or often) does with Peele's help here and there.« Dette er umuligt, for Stykket blev først (vilkaarligt) inddelt i Akter 1623. »Peele has less to do with this scene (which is Shakespeare's) in *Contention* than in Part II (∅: tredje Del af *Henrik VI*), where both developed it together.« — Shakespeare og Peele har altsaa baade skrevet *Contention* og senere revideret den sammen?

Sc. 2. »The opening of the scene is again Shakespeare's, who with Peele did the expansion in the finished play.«

Sc. 3. Uklar Attribution (»This is what would be natural in Shakespeare«).

Sc. 4. Nærmest anvist Peele.

AKT II.

Sc. 1. Shakespeare, »under Peele's guidance with regard to stage-directions«. Men disse er uden al Ejendommelighed og vel tilføjede efter Stykkets Udarbejdelse. Q afviger næsten ganske fra Folioens Regie i denne Scene.

Sc. 2. Shakespeare og Peele (som »closes the scene«). — I Virkeligheden optager Scenen Traade fra 1. Del (II 4 og IV 5). Stamtræet er behandlet af Kenny og ret forskelligt i Q (som er en Oktav) og F. Overleveringen i Q er besynderlig vild. Ingenting vidner om Peeles Stil.

Sc. 3. Delt mellem Shakespeare og Peele (der skrev første Halvdel) i Q, men revideret af Shakespeare. — Altsaa Shakespeare reviderer Shakespeare. — Stykkerne har Intet som ligner Peele, men meget stærke Ligheder med *Kyd*.

Sc. 4. Peele gøres kun ansvarlig for Regien, men der er kun et Par korte Bemærkninger uden Karakter og nogen Afvigelse i Q. Kun Udtrykket *mourning cloaks* minder om *mourning cloaks* et Sted hos Peele. Det stammer vel fra Theatrets Garderobe. — Videre Attribution mangler for denne Akt hos H. C. Hart.

AKT III.

Sc. 1. »The whole scene is Shakespeare's written lightly for a shorter play and expanded fully by the same writer.«

Sc. 2. »All Shakespeare's« (men dog med Regie for Peele) baade i Q og F.

AKT IV.

Sc. 1. »Opened by Shakespeare, and the coming seven lines awkwardly tacked on to Peele's opening . . . The revision is Shakespeare's Work.«

Sc. 2. Peele, som det synes, men vel ogsaa Shakespeare.

Sc. 3. P. og Sh. »worked out Cade together in both plays«, d. v. s. Q og F.

Sc. 4. Shakespeare (se Harts Udgave II S. 148).

Sc. 5. Shakespeare (se *ib.* S. 152).

Sc. 6—10. Peele og Shakespeare. — Sc. 8 (Clifford og Cade) »entirely rewritten by Shakespeare«. — Sc. 9. »The preliminary speech . . . is added by Shakespeare.« Derpaa et Stykke »either of Peele or Greene«. Resten er »wholly Shakespeare's«.

Sc. 10. Nye Anskuelse om Cade-Scenerne. »Too many cooks spoilt Cade. There are signs of Nashe . . .«

AKT V.

Sc. 1. Peele, Marlowe(?), mest Shakespeare.

Sc. 2. »Peele opens it.« »Undoubted evidences of Shakespeare in the final play.«

Sc. 3. »A joint production of Peele and Shakespeare«.

Harts Anskuelse om Forfatter og Bearbejder gælder altsaa baade »Kvarterne« og den store Folio-Udgave. Man kan vist se bort fra hans Paastande om Greene og Marlowe og Nashe. Hans Hypothese gælder i Grunden kun Peele og Shakespeare. Den lader sig ikke forene med hans Tro paa »Kvart«-Udgaverne, som umuligt kan være forfattede af disse Herrer. Peeles Texter er pyntelige og tomme, net komponerede, Shakespeares kender vi. Men de to Contention-Spil, især det første, er vanskabte.

En smuk Behandling er givet af Problemet af P. Alexander i *Shakespeare's* H. VI and R. III 1929 og af E. K. Chambers, *The Relation of Contention to 2, 3 Henry VI*, i *Proc. Oxford Bibliogr.*

Society II 1 1926 samt i hans før omtalte *William Shakespeare* 1930 I, især S. 282: who could ever have written such a text as Q, which in some places shows the hand of a competent dramatist, and in others is too bad for the veriest stage hack, to say nothing of the competent dramatists to whom it has been ascribed? . . . Many of the features of Q, indeed, recur in the 'bad' Qq of *Hamlet*, *Romeo and Juliet*, *Merry Wives of Windsor*, and *Henry V*, where also a reporter seems to be wholly or in part responsible.«

Imod Sir Edmund Chambers gaar den fortræffelige EDGAR I. FRIPP, 1938, S. 273 ff. (om 1. og 2. Del, som her for en Gangs Skyld grupperes) og 288 ff. (om tredje Del). Han antog de tre Dele af *Henrik den Sjette* for et oprindeligt Værk af Marlowe, som fra Shakespeares Haand »underwent more than one revision«. Han mener allerede at Shakespeare har bearbejdet Marlowe i de to Contention-Bind. Shakespeare skulde senere have gennemset det Hele en Gang til. Første Del er en Slags angliseret *Tamburlaine*, Talbot er en ny *Tamburlaine*-Skikkelse. I anden Del er Duke Humphrey Helt og Hertuginde Heltinde, begge forfølges med »Marlovian cruelty«. Shakespeare genfindes i Rosenpluknings-Scenerne, i Mortimers Død i Tower, i Talbots Henvendelse til Guvernøren i Bordeaux og dennes Svar, i Talbots Død. Overhovedet skal Shakespeare være mild og Marlowe brutal. I tredje Del (»almost certainly written for Christmas 1591—92«) synes Shakespeares Haand stærkere. Første Del er efter denne Opfattelse skreven først. — En Svaghed ved E. Frippls Hypothese er det, at Tonen i Stykket synes at faa et stadig højere Sving.

Professor John Dover Wilsons Udgave 1952 betegner et Tilbageskridt, »til Malone« mener han, snarere til Miss Lee. Kun er Marlowe (og Peele) udviste, og Greene triumferer.

Fordelingen af 2. Del følger ligesom den af 1. Del oftest For-gængernes Grænseskel, men erstatter oftest Peele med Greene. Man skulde tro at disse Digtere lignede hinanden, men dette er aldeles ikke Tilfældet. Greene var en poetisk Kraft af høj Rang. Hans Komposition, hans Skikkelser og store Scener er overalt en Mesters, hans Versifikation er noget mere end korrekt, hans poetiske Veltalenhed og Billedsprog vindende. Jeg finder navnlig Bevægelsen i hans Tirader og Repliker rosværdig. Men Peele var kun en lille Digter, dog med gode Indfald i Kompositionen og en Del Manér i sin monotone Vers- og Ordkunst. Peele var

kunstlet overalt, hans Personer noget livløse, eller kedelige. De kan sjældent forvexles. Greene var den mindst og Peele den mest akademiske af »the University wits«. Forfatteren af de to Contention'er var vel (paa en Maade) Shakespeare, men ukendelig mange Steder paa Grund af daarlig Opskrift; den Skyldige har man søgt i en bestemt, desværre navnløs Skuespiller. Men vil man gætte paa en anden, ligger Thomas Kyd nærmere end Greene og Peele.

AKT I.

Sc. 1. »A basic text by Greene rehandled by Sh.« Dette Motto kunde staa over hver Scene i denne Udgave. Men Wilson siger Vers 1—129 »are non-Sh.«. Der tænkes vel især paa Versene; dog det er en Fordom at Shakespeare altid skrev flotte Vers. Mange, rigtig nok især senere, er paaafaldende slappe.

Sc. 2. Greene.

Sc. 3. Greene. »Sh. seems to have touched up the verse in places to add dignity to« Gloucester.

Sc. 4. Greene »touched up«.

ANDEN AKT.

Sc. 1—2. Som tilforn.

Sc. 3. Greene, undtagen 88—90. Disse Linier er dog som de andre.

Sc. 4. Greene.

TREDIE AKT.

Sc. 1. Skrevet først af Greene, revideret af Shakespeare.

Sc. 2. Ligesaa.

Sc. 3. Ligesaa (»one or two details suggest a basic text«).

FJERDE AKT.

Sc. 1. En sammensat basisk Text af Greene og Nashe, »certainly revised by Sh.« Stilen er snarest Marlowe-Kyd'sk.

Sc. 2—10, Jack Cade-Scenerne først af Nashe, senere reviderede af Shakespeare. Scenerne er væsentlig identiske i *The Contention*, der af Wilson anses for en daarlig »report«. *4. Scene* tilskriver han dog Greene.

Sc. 9 »even below Greene's usual level«. — Scenen er Fyldkalk, synes jeg, og savner Karakter.

Sc. 10. »One or two touches . . . suggest Sh. . . . The prose is . . . full of Nashe clues, and the verse points to Greene or an imitation of him.« En Efterligning af Greene? Aabenbart er Dr. Wilson ved at skifte Mening. En Greene-Efterligner kunde jo have skrevet hele Stykket? Altsaa f. Ex. Wm. Shakespeare?

FEMTE AKT

tilskrives Nashe, Greene med Shakespeare som Revisor. —

Den hele Konstruktion virker utilforladelig. Som man vil se, opereres her overalt med en »basic text«.

IV. REFORM-FORSØG

ALBERT FEUILLERATS Bog, *The Composition of Shakespeare's Plays* stræber efter at paavise de virkelige Forfattere til *The Whole Contention* uden for de kendte Digteres Kres, i Tiden før Theatrets Rekonstruktion, som allerede omtalt. Tankegangen er til Dels støttet paa Miss Lees gamle Argumenter, som dog sigter til et ganske modsat Resultat. Den opererer med tilsyneladende nye og exakte Definitioner af Shakespeares Sprog og Stil. Den respekterer ikke hævdvundne Metoder. A. Feuillerats Udtryksmaade hører til det mest deciderede og paastaaelige i Shakespeare-Litteraturen: »The Reader will not find here any of the brilliant controversies that have recently transformed some provinces of Shakespearian criticism into eloquent debating societies.« Bogen er dog meget sensations-betonet. »The present volume is simply an unimaginative, minute analysis, verse by verse, line by line, of the text of Shakespeare's plays, a steadfast search of facts, facts turned into percentages leading to inevitable deductions which are still facts, and which I believe have some importance for a true understanding of Shakespeare's genius.« Hvis man ved Fakta forstaar det for Undersøgelsen umiddelbart Givne, har A. Feuillerat kun de samme Fakta som alle Andre. Men hans Fakta er netop Konstruktioner; og ikke saa lidt »imaginative«.

Omregningen af Fakta i Procenter kan egentlig siges at være overflødig. Udbyttet for Shakespeares Genius maa siges at være Nul.

Bogen er opfyldt med theaterhistoriske Betragtninger, idet Feuillerat siger Theaterhistorien er forsømt i den tidligere Litteratur. Dette er nu langt fra at være Tilfældet. Snarere har de søgt Distraktion i deres theaterhistoriske Hypoteser, thi i deres Attributions-Forsøg har de ikke kunnet bruge dem til Noget.

A. Feuillerat hævder at der ingen Methode gives til at skelne mellem en Omarbejdelse i Forhold til dens Original og en oprindelig Text i Forhold til en daarlig »report«. Ikke desto mindre tror han at finde en Udvej i Tidsalderens Manuskripter, dette vil dog næsten kun sige *The Booke of Sir Thomas Moore*. Men dette maa dog siges at være en Skuffelse. Paagældende Haandskrift har kun summariske Vink af en banal Karakter. I Virkeligheden er Problemet, der har naget alle Forskerne, dog ikke uløseligt. Thi det er ret utænkeligt, at Shakespeare skulde have ulejliget sig med at øve en udstrakt Textkritik over for de mange fejlskrevne og ametriske Vers der rummes i den under alle Omstændigheder havarerede Text til *the Contention's* 1. Del især, men ogsaa 2. Del. Ligesaa er det en udsøgt Høflighed af ham at fiske de mange smukke Vers op af Møddingen.

A. Feuillerat hæfter sig i sin Kritik især ved Paastanden om en rent mundtlig Rapport. Det er dog ikke Alle der har hældet til denne Opfattelse, tværtimod gætter man paa skjult Medvirkning af en eller flere af de mange lejede Skuespillere der var knyttet til Trupperne for en kort Tid. I Grunden er det ørkesløst at spekulere over Oprindelsen til Texten 1594—95. Det fører til Masser af Hypoteser — som allerede paa Grund af deres Masse fortjener Mistanke. Grublerier over »the MS for the Qq's« er en Ting der burde forbydes. I Virkeligheden er det en Urimelighed, som især skyldes Professor John Dover Wilson, at snakke for meget om disse Manuskripter som slet ikke eksisterer.

»When it has been determined what kind of manuscript served as copy for a given play, there still remains to be seen whether this text retains signs of having been modified.« (*Anf. Skr.* S. 53). Her tales som om Textkritiken ikke var opfundet før. A. Feuillerat leverer en Slags textkritisk Katekismus, som dog for det Meste stammer fra Wilsons *Hamlet*-Kritik:

1. Det mest evidente »sign that a play has been touched up is the presence of a double redaction of the same idea.« Dette er en Slags Selvbedrag. Hvor der er beviislig »redaction«, er der muligt Spør af Sammenflikning, men en Gentagelse af Tanken er ikke *index sui et falsi*.

2. »Very often in Shakespearean texts, especially in the quartos, verses are badly divided or not divided at all but printed as prose.« Intet er almindeligere til alle Tider. Men dette er ikke »an indication of a correction«, som disse Lærde paastaar. Det er det vel uhyre sjældent.

3. Prosastykker trykkes ofte i Linier af ulige Længde, som det var Vers. A. Feuillerat mener det kommer af at Forfatteren enten ikke udnyttede Pladsen ret, eller havde foretaget marginale Rettelser. — Mere naturligt er det, at her foreligger Vers som er mundtligt gengivne efter Indholdet.

4. Ufuldstændige Vers kan betegne Ændringer af anden Sort. — Hensigten kan være Pauser, eller en særlig Vægt paa Stedet, eller Ingenting. Det er næsten aldrig et Tegn paa afbrudt Overlevering.

5. *Prosastykker i Versescener*. Dette findes ofte. »This is fairly surprising, for it was the practice in the pre-Shakespearean drama to employ prose only in comic scenes.« — Men ingenlunde! Prosa var overvejende i Folkescenens Stykker; ogsaa i tragiske Scener. Digteren har vel haft en Hensigt dermed (endnu f. Ex. i Othello). Han havde ingen Forpligtelse til at skrive Vers eller Prosa. Det kan ikke tages for Tegn paa Flik-Flak, som A. Feuillerat er overbeviist om. Ligesaa:

6. *Blanding af Rim- og Blankvers*, som i *A Midsummer Night's Dream*. Men dette er bestemt ikke Tegn paa daarlig Overlevering. Rettelser ud fra dette Synspunkt er sikkert dødsdømte paa Forhaand. Indtrykket af en vis Uorden paakalder altid dilettantiske Textkritikeres Korrektionslyst.

7. En Karakter omtales i en Scene-Regie men ses ikke i den følgende Dialog. I *Stort Besvær for Ingenting* nævnes to Gange *Leonato* med hans Hustru »Innogen«. Dette skal være Vidnesbyrd om Textændring, men er vel snarest det Modsatte, for en »remanieur« vilde have strøget Ledsagersken.

8. *Variationer i Navne*, d. v. s. Replikoverskrifter, er almindelige: Capuletti/Father, Dogberry/Constable, Holophernes/Pedant.

Dette skal efter A. Feuillerat gaa tilbage til Moraliteter o. lign. Stykker som undgaar Egennavne. — Det er snarest sikre Forfatter-Mærker.

9. *Modsigelser i Handling og Karakter* kan efter alle Textkritikere som efter A. Feuillerat være Tegn paa flere Forfattere. — Men de kendes ogsaa hos *den samme* Digter.

Alt i Alt er der intet Nyt i disse Grundsætninger, der trofast følges i Prouty's Værk.

For at grave Shakespeares Part ud af de havarerede Kvarter paa staar A. Feuillerat at have fundet en exakt Methode, der skal erstatte den subjektive Ligning i Attributionen. Han vil som Kendetegn paa den ægte Shakespeare kun anerkende objektive Træk, hentede fra de to fortællende Digte *Venus and Adonis* og *Lucrece*, samt mindre konsekvent, fra *Sonetterne*, hvis Authenti dog ikke er bedre bevidnet end *A Midsummer Night's Dream's*. Han var paa det Rene med, at det var kedeligt det drejede sig om Digte i Strofer og ikke Skuespil: »nondramatic, it is true, but where the author's dramatic sense shows forth at each instant«. Det sidste er visselig forkert. Men med hvad Ret taler han om Shakespeares dramatiske Kraft, naar han udelader hans Dramer af Sammenligningen? Methoden er iøvrigt velkendt og betænkelig. Det er en naturlig Fristelse kun at ville handle med guldrandede Obligationer. Men at ville bestemme en Forfatters mindre sikre Skrifter efter de formentlig bedre bevidnede fører, om Methoden udføres mekanisk og logisk, til Forkastelse af de inkriminerede Skrifters Ægthed. Specielt synes de meget kunstlede smaa Epopeer i italiensk (eller som Feuillerat siger, mindre rigtigt, i fransk) Stil uegnede til en saadan Operation. Det er *uselvstændige* Digte, Efterligninger af kultistiske og lignende Mode-digte, af en usikker Smag. Sonetterne ligesaa.

For at være sikker paa at finde den rigtige Shakespeare forkaster han *en bloc* alle tidligere Skildringer af Shakespeare og hans Stil. Her vilde han muligt have haft Nytte af de uden- og indenlandske Karakteristiker som BERNHARD TEN BRINK'S, HIPPOLYTE TAINE'S og SIR WALTER RALEIGH'S Billeder af Shakespeare. En egentlig stilistisk eller dramaturgisk Beskrivelse af Shakespeares dramatiske Værker eksisterer vist ikke, men Bøger som MOULTON'S *Shakespeare's Dramatic Art* kunde have hjulpet ham, om han ikke af strengt principielle Grunde havde resig-

neret. Af samme Grund er CAROLINE SPURGEON'S og Fleres Arbejder om Shakespeares Billedsprog ubenyttede. Albert Feuillerat baserer altsaa sin Iagttagelse paa de to fortællende Kunstdigte; mindre end lovet paa Sonetterne. Arbejdet har ikke været besværligt, thi han opsøger kun de fra Oldtiden vel bekendte stilistiske eller oratoriske »Figurer«, som man plejer at kalde dem. Disse er nu atter og atter fremhævede af tidligere Forskere. Det drejer sig mest om *Antitheser*, *Gentagelser* og andre Ordspils-Figurer. Stilen i disse Digte er som i deres latinske og romanske Forbilledes ofte noget *affekteret*. I de tidligere Stykker er denne Manierisme særlig iøjnefaldende, fordi den ledsages af en mere skematisk Versifikation end senere.

I Forbindelse med disse traditionelle Elementer sættes imidlertid »Shakespeare's originality«, der ses i »the extraordinary activity of his imagination« (dette minder dog om Taine). — Denne ses dog ikke at være overvættet i de to Digte. Shakespeares Billeder paastaas at være givne »med en fotografisk Plades Nøjagtighed« og hans Opfindsomhed er »inexhaustible«. Hvilket ikke kan bevises af Smaadigte og aabenbart henviser til de banlyste Dramer. Man savner unægtelig Exakthed og Selvstændighed i denne Karakteristik.

Herefter (*anf. Skr.* S. 67 ff.) gaas over til *Versifikationen*. »Style can be imitated, but not the manner in which the composition of verse is conceived« — det forholder sig snarest omvendt. Dette Afsnit er særlig uheldigt, fordi Shakespeares Versifikation i disse Digte paafaldende ligner Andres, og nødvendigvis afviger fra Skuespillenes. Imidlertid slaar A. Feuillerat sig paa ret uskyldigt Gods, som neppe har nogen Karakter. Han giver en Statistik for *Venus og Adonis* og *Lucrece* over *svagt accentuerede* Arsis-Stavelser i Rimverset, *Trokæer* (det vi kalder koriambisk Begyndelse), *Spondæer* (altsaa tunge Thesisstavelser), *indre Pauser* (d. e. Cæsurer) og *Enjambementer* (af hvilke han finder 14 Procent i begge Digte (et for højt Tal). Lignende Forhold finder han i et Udvalg af Sonetterne. —

Disse Forhold genfinder han i Dele af *The Contention* og i *Romeo og Julie* ligeledes i nogle Afsnit. Men her er ingen Prøver gjort med andre Digtere, andre Stykker af Shakespeare.

Om selve Sagen kun nogle Ord. Den latinske Rhetorik, som efterlyses i de stilistiske Partier, er jo kun delvis trængt igennem

hos Shakespeare og hans Samtidige, der vel Alt i Alt forholder sig nogenlunde ens til gammel og ny rhetorisk Digtning. Dennes mest iøjnefaldende Kendemærker turde være: 1) Perifraser i Guds Velsignelse, 2) ethvert Substantiv næsten normalt ledsaget af et Adjektiv. Samme Recept gælder vore egne Skaaltaler!

Det metriske Materiale er for ubetydeligt. Dog anvender Shakespeare *indre »Trokæer«* i sine Blankvers, og i det Hele taget alle Digterne i deres Blankvers.

Rigtig nok er de Vers han ved Hjælp af denne Methode udpeger som Shakespeares, af Alle anerkendte som ægte; sagtens kan disse Typer ogsaa genfindes hos andre Forfattere.

Men megen Betydning har disse alt for almindelige Kendemærker ikke haft for Feuillerat. Hans Bestemmelse af Quartoen fra 1594, den første *Contention*, hviler paa andre Kriterier og fri Fantasi. Han finder som sagt to anonyme Forfattere, ingen af dem Shakespeare. Hvad der har været afgørende for hans Opstilling af en Forfatter A og en B, det er metriske Forhold af en ganske anden Karakter end dem han før talte om. A er en genial, men ametrisk Forfatter, B er tynd i Vers og Tanke, omend korrekt.

A, hedder det (*anf. Skr.* S. 89 ff.), »has a versification recognizable among others«. Han anerkendte det jambiske Femfødsvers, der siden *Gorboduc* (1561) blev betragtet som det bedste Middel for dramatisk Udtryk; der findes ingen Beviser for denne populære Paastand; i Tiden 1579—87 var snarest *Prosaen* det anerkendte Vehikel. — Men A holder sig ikke til sit Valg. Man finder i Stykket Vers af næsten enhver Længde fra to Stavelser til sexten. — Disse Vers er nu slet ikke Vers. De gaar vel undertiden tilbage til Vers, somme Tider maaske til Prosa. — De skal efter A. Feuillerat skyldes en Tidsalder, da Blankverset endnu ikke var tilstrækkelig erkendt eller indøvet. Men en saadan Tidsalder kendes ikke. Disse femføddede Hexametres Forekomst er indskrænket til nogle faa slette Skuespiltexter (fire i Alt), hvoraf den første Kvarto af *Hamlet* er mest kendt; ingen af dem er ældre end *The Contention*.

Feuillerat giver som Prøve paa, hvad han kalder for »trisyllabic feet in four-stress-lines«:

Cosin Yorke, | the victories thou hast wonne (Sc. 1. 120).

There goes | our Protec|tor in a rage (Sc. 1. 93).

Is ouercome my Lord | all is lost. (Sc. 9. 31).

Disse og lignende Vers lader sig vist forklare paa forskellig Maade. Enkelte er vist rigtigt overleverede, de fleste forkerte.

Trisyllabiske Fødder i Vers med fem Hævninger:

Proud Protec|tor, enuy in thine eyes I see (Sc. 1. 85).

Then what | shouldst thou lacke | that might thy minde
(Sc. 2. 7).

Og lignende. Versene er sikkert forkert skanderede.

Trisyllabiske Fødder i Vers med sex Arsers:

Come sirrah, | Thy life shall be the ransome I will have
(Sc. 12. 26).

Trisyllabiske Fødder i »seven-stress« lines: Oh Henry, | reuerse
the doome of gentle Suffolks banishment (Sc. 10. 37).

Der er ganske bestemt ingen Forfattermærke i disse Vers.

Men dog endnu mindre i det Feuillerat kalder Pseudonymen
A's Forkærlighed for Trokæer:

And that is the *migthie Duke of Suffolk* (Sc. 2. 75).

Gloster is no little man in England (Sc. 9. 13).

Yet let not that *make thee bloudie minded* (Sc. 9. 73).

Man kan roligt afvise Feuillerats Forklaring: The author adopted the fashionable instrument of dramatic expression. Han skulde endnu slæbe rundt paa Levninger af Versifikationens fra Chancers Tid (der dog var strengt korrekt, omend ikke efter det 16. Aarhundredes Principper).

Om Sprog og Stil siger han med nogen Ret, at de er »without distinction«, til Dels meget hverdagslige; men dette lader sig naturligt fastslaa ved den gamle Opfattelse af Bogen som en Rapport, et Referat. Det Samme er vel Grunden til, at Antallet af Metaforer er saa ringe og hverdage — mest hentet fra de jevneste Dyr og Planter. Mærkværdig nok finder han heri Tegn paa gammeldags Skrivemaade, hvilket strider mod Litteraturhistorien.

Underlig nok tilkender Feuillerat Forfatteren Textens talløse Fyldeord, der ogsaa kendes fra de andre formløse daarlige Kvarter, f. Ex. *Hamlet* fra 1603. Det er mest Udraabsord som *ay, ah, oh, tush, come* etc. Skuespillernes eller Regentens Værk! Derimod hævder han med Rette, at Planen er god, og dette er jo Alles Mening. Ligeledes kan det være rigtigt, at 1594-Kvarten er »the

play of a man who knew very well the needs of dramatic diction«. Men det modsiger ikke den fornuftigere Opfattelse af Bogen som en »stjaalen« Text.

Forfatteren B skal være af en anden Støbning. Denne Digter skal have skrevet korrekte Vers og en imaginativ Diktion, det er en Imitator af *Marlowe*. A. Feuillerat mener det er A som først har skrevet hele Bogen, af hans Redaktion er kun 600 Vers tilbage, Resten skyldes B, der er af en yngre Digterslægt. De komiske Scener (i Prosa) med Jack Cade og det Hele tilskrives snarest A. Forglemmende Falstaff og hans Bande tager Feuillerat det Parti at angive Prosaen som et Træk fra den ældre Dramaturgi, fra før Scenens Rekonstruktion.

Vi ser bort fra den megen Snak om Scene-Angivelserne, som A. Feuillerat ikke er ene om. Disse er snarest Dødsfælder for Ægthedskritikerne, der gerne ser en Bunke Visdom i disse oftest tilfældigt besluttede og ujævne Inserater. De er i vort Tilfælde snart enslydende i de to Texter, snart forskellige. Feuillerat mener at kunne se, at *The Contention* og 2. Del af *Henry VI* er skrevne for to forskellige Theatre. Det er de Flestes Mening, men det fremgaar neppe af hans Studium af Regien. Sagen synes ægthedskritisk at være uden Interesse.

Sammenligningen af Texten i *King Henry VI* og *Contention* giver naturligvis det Resultat, at Stykket har undergaaet en ny Revision ved Shakespeares Haand. Det Problem, som har voldt andre Vanskeligheder, de utvivlsomme, facile Smaarettelser som peger mod senere Omarbejdelser, og allerede begynder i de senere Kvarter, volder ikke Feuillerat Bekymringer; det er Alt-sammen Shakespeares.

Feuillerat (og Prouty) finder »Kontraster« i Karaktertegningen. Dronningen i de to Textkilder er forskellig af Temperament. Men det er en Urimelighed at indskrænke Karakterene til kun at gælde vore to Redaktioner. Dronningen bliver virkelig fra hun dukker op i 1. Del af *Henrik VI* til hun dukker op igen i *Richard III* og viser sig sidst i Stykket som Genganger mere og mere krasbørstig og til sidst en virkelig Furie. Men det maa jo Digteren om. Den magre Text i *Q 1* tillader ikke at man taler om Karakterer uden som Roller. Ogsaa om Hertuginde af Gloster frem-

hæver Feuillerat at hun først i Folioens Text viser sin Stolthed og Pragt, »which was only suggested in *The Contention*.« — Det er dog rimeligere at antage, at disse Damer har haft deres Egenskaber fra først af, og siden blot udfolder dem.

I Stilen efterviser den stridbare Forfatter nogle kultistiske, altsaa kunstlet-rhetoriske Steder, ikke mange. Disse kan vel være udeladte i den væsentlig refererende Kvarto som overflødige og svære at skrive op. De er jo ikke hyppige i W. Shakespeares historiske Skuespil.

I Versifikationen (se *anf. Skr.* S. 111) genfinder A. Feuillerat Shakespeares, hvilket heller aldrig noget Menneske har betvivlet. Men da det er det eneste Felt hvor han anvender sine Statistiker og Procenter hvori han som god Amerikaner finder Videnskabens Krone, skal her dog angives hans Resultat. Det er rigtignok et mærkeligt Et. Meget forunderligt er det allerede at han kun har analyseret *udvalgte Stykker* af de formentlig shakespeareske Afsnit; thi sæt de store Partier der forsættigt er skudt til Side, viste et andet Resultat. Og hvorledes forholder det sig med den Hovedpart af *Contention*, som tilskrives Forfatteren B, hvis kendte Versifikation er meget lettere end A's?

Weakly accented feet	463 = 26.9 %
Trochees	54 = 3.1 %
Spondees	64 = 3.7 %
Internal pauses (lines)	162 = 47.0 %
Enjambments (lines)	62 = 18 %

De tilsvarende Procenter var for de to fortællende Digtes Vedkommende 28.8, 2.2, 3.4, 51.4, 31.4. — Ikke desto mindre ligner de to Slags Værker *ikke* hinanden, fra disse metriske Synspunkter. Versifikationen er bundforskellig. Og det maatte den være, thi et Værk i saakaldt *rime royal* og et i frie Vers kan ikke give samme Statistik. Tallet paa »svagt accentuerede« Fødder er større end de 27 % som her angives; Versene er tungere i Digtene. Og Enjambementerne ser ogsaa upaalidelige ud. Antallet af »indre Pauser« er synligt og visseligt for højt angivet i begge Grupper. Da Enjambementerne giver ganske forskelligt Tal, maatte man tro Shakespeare ikke var Forfatteren af de Vers som dukker op i Folioen. — Disse Vers ligner paafaldende Poeten B's i Kvarto'en fra 1594. Og ingen af Digterne identificeres med nogle kendte Navne.

Enhver skanderer Vers paa sin egen Manér, og ikke to Gange ens. Men naar Talen er om et Fænomen som kvindelige Endelser, altsaa Ellevestavelser, skulde der kunne opnaas Enighed. Men de Tal vi finder hos A. Feuillerat, savner Sandsynlighed. Han finder i de skahespeareske Partier, rigtigere i nogle af dem, et Gennemsnit af 8.4 % feminine endings. Tallet finder han lavt, men det var højt i ca. 1591. Tallet for *Love's Labour's Lost* er 4 %, for *Titus Andronicus* 5, for *King John* 6.

En ren Urimelighed er A. Feuillerats Fremhævelse af fire Afsnit, nemlig III. Akt 2. Sc. 136—52 med 29.4 % kvindelige Verseudgange, III. 2. 250—70 med 19 %, IV. 8. 36—50 med 20 %, og IV. 9. 23—49 med 25.9 %. Disse Tal regner A. Feuillerat sammen og opnaar et Tal af 19 feminine endings paa 80 Linier eller 23.7 %. Heraf skulde følge, at disse Partier var *senere Indskud*, »possible on the occasion of a performance at court«. (*Anf. Skr.* 120). Unødigt at sige, at dette er Fantasi.

V. TREDIE DEL

Bogen udkom 1595 i Oktav, men vi kalder den som alm. Q.

Tredie Del af *Kong Henrik den Sjette* er adskilligt bedre Opbevaret end anden. Den har ogsaa de fuldeste Toner og de mest gribende Scener. Den er især mærkelig ved sine marloweske Klange. Ældre Shakespearianere, der regnede med en meget tidlig Marlowe-Indflydelse, opfattede denne Digter som W. Shakespeares Opvækkelses-Basun, saa heri et Tegn paa Stykkets tidlige Oprindelse. Det er dog vel ikke ældre end ca. 1591—2, men kunde naturligvis godt være marlowesk præget for det. I Grunden er det dog muligt, at den marloweske Paavirkning ikke har været meget dyb i den første Tid. Muligt er *The Comedy of Errors* og *The Two Gentlemen of Verona* hans første Stykker, som nogle mener. Det er tænkeligt, at Kyd og Greene har været hans ældste Forbilleder. Marlowes Indflydelse tager endnu til i *Richard III* og kan konstateres i *Richard II*, til Dels i *Henrik IV's* to Dele. Men derefter tager den af og bliver kun en Streng i hans store Instrument. De, der som J. M. ROBERTSON stiller sig helt uafhængige af Traditionen, henfører uden videre Marlowe-Vers til Marlowe selv og giver ham et uhyre Forfatterskab, efterladt og

apokrypt. En amerikansk Sekt mener at Kit Marlowe slet ikke er død men har skrevet alle Shakespeares Værker.

Miss JANE LEE henførte i sin her ofte nævnte Afhandling tredje Del til samme Forfatter-Firma og samme Arbejdsmaade som anden, men med en umaadelig stor Overvægt for Marlowe, og kun en Mundsmag af vor Shakespeare.

»The *Third Part of Henry VI*« skrev Miss Jane Lee, underwent a much less thorough revision than the second. Out of 3075 lines in Part II, there are 1715 new lines, some 840 altered lines (many but very slightly altered) and some 520 old lines. In Part III, out of 2902 lines, about 871 altered lines, and about 1010 old lines. Hence it is that in Part III there are fewer resemblances of thought and verbal expression to Shakspeare's undoubted writings than in Part III.« Den sidste Bemærkning er maaske dog ikke rigtig. — Miss Lees Fordeling af 3. Del er følgende:

Akt 1, Sc. 1: S, M (altsaa Shakespeare som Bearbejder af Marlowe); Sc. 2: M, M (Marlowe bearbejdet af Marlowe, det skal der Trolddom til at se); Sc. 3: M (»unrevised«, det kan dog paa den anden Side ikke være helt sikkert); Sc. 4: S, M og (?) G. — Akt 2, Sc. 1: M og (?) S, M og (?) G; Sc. 2: (?) M, G og (?) Peele; Sc. 3: S og M, M; Sc. 4: M, G; Sc. 5: S og (?) M, G; Sc. 6: M, M og G. — Akt 3, Sc. 1: S, G; Sc. 2: S, G (og ?) M; Sc. 3: S, M og (?) Peele. — Akt 4, Sc. 1: S, G; Sc. 2: M, M; Sc. 3: S, M; Sc. 4: S, G; Sc. 5: S, (?) G; Sc. 6—7: S, G; Sc. 8: S, ? (ingen Kendetegn paa andre end Shakespeare). — Akt 5, Sc. 1: M, G og (?) Peele; Sc. 2: S, M og G; Sc. 3: M, G; Sc. 4: S, G og (?) Peele; Sc. 5—6: S, M; Sc. 7 urevideret, G.

Var det ikke naturligere med kun een Revisor?

De fire Digteres Arbejdsmaade er noget eventyrlig; Peele synes helt overflødig.

Med sine gennemgaaende Usandsynligheder er Skemaet dog et Indlæg for Marlowe. Eftertiden beholdt altsaa Usandsynligheden som Princip, men lod Marlowe fare som mulig Medforfatter.

H. C. HART har i den udførlige Indledning til 3die Del af sin Udgave af *Henrik VI* indtaget et lignende Parti som i de tidligere Dele. Men hans Tildeling af udtrykkelige Forfatter-Diplomer er meget mere sparsom i denne sidste Fortale. Til Gengæld er Total-Anskuelsen enklere: Peele og Shakespeare deler Værket, lige fra først af.

AKT I er nu helt og holdent Shakespeares, selv om nogle Linier i Q 1595 »suggest« Marlowe. Hart mener iøvrigt at den oprindelige »Komité« er opløst, og at fra nu af Shakespeare i det Hele er Hovedmanden, »with Peele to advise«.

AKT II er noget uklart fordelt.

Sc. 1 synes at være Peeles, men nogle Udtryk er Shakespare værdige.

Sc. 2 er næsten ens i Kvartoen og Folioen. Altsaa vel Peeles, med lidt Hjælp af Shakespeare.

Sc. 3 er Shakespeares med nogle Vink af Peele. Men Scenen er meget længere i F end i Q, hvor den vel var Peeles.

Sc. 4 synes at være noget *uvis*.

Sc. 5 »entirely by Shakespeare«.

Sc. 6 er omtrent som i Q og maa vel anses for Peeles Værk.

AKT III.

Sc. 1 afviger ikke meget fra Q og er ikke forbedret i F. Peele?

Sc. 2 bygger stærkt paa Q. Ikke attribueret til Nogen. — Det er Scenen mellem Edward og Lady Grey og Glosters Monolog. Om nogen Steder, saa er det her haandgribeligt at den sande Digter af Kvarto og Folio er W. Shakespeare selv.

Sc. 3 svarer til to forskellige Scener i Kvartoen, meget store Afvigelser mellem Q og F. »It is all very unworthy of Shakespeare.« Vel altsaa Peeles?

AKT IV, meget slet overleveret i Kvarto-Udgaven.

Sc. 1 er gaaet sproglig og metrisk itu i Q, der ellers stemmer godt Replik for Replik med F. »A needful but very dull scene.« — Uvis altsaa.

Sc. 2: »The addition made to Warwick's speech may be due to Peele.« Men efter Harts Anskuelse er vel den oprindelige Redaktion sammensat af Medlemmer, der alle kunde hedde Peele. Bearbejdelsen, som han regner med, er af uvis Oprindelse.

Sc. 3: Peele kan have »suggested« et lille Indskud.

Sc. 4: »The original may have been Peele's.« Bearbejdelsen er altsaa ikke Peele — og aabenbart ikke Shakespeare.

Sc. 5 staar foran Sc. 4 i Kvartoen. *Shakespeare*. — Scenefølgen

i Folioen er rigtig. De to Scener blev forvexlet i Q 1595, fordi de har omtrent ens Indhold.

Sc. 6: »The developed scene is entirely Shakespeare.«

Sc. 7 ombyttet med 6 i Kvartoen ved Sjuskeri. — Uvis.

Sc. 8 ikke bestemt af Hart.

AKT V.

Sc. 1: Shakespeare.

Sc. 2—3: Ubestemt.

Sc. 4: Ubestemt. »The Prince's speech is the most un-Shakespeareian one in Q.«

Sc. 5: Shakespeare's work in both plays.

Sc. 6: Shakespeare.

Sidste Scene ubestemt.

Grundlaget synes at have forskudt sig for H. C. Hart. En enkelt Gang er det Shakespeare, oftest Peele, men i Grunden maa det efter Harts Tendens stadig være denne Forfatter. Ifølge hans egen Forsikring skal der være mest af Shakespeare i Stykket, men der maa da tænkes paa de nytilkomne Vers. Hvoraf veed Hart, at disse ikke allerede eksisterede før 1592? Og kunde de være skrevne *efter* 1595, som Hypotesen forudsætter? — Alt i Alt er Methoden spekulativ, bygger paa tilfældige *clues*, og gør ikke Rede for Shakespeares naturlige traditionelle Rettigheder til Stoffet. — Peele maa vel være tænkt som »plotter«, Opfinder af hele Intrigen.

Professor JOHN DOVER WILSON fortsætter i sin Redegørelse for tredje Del hvor han slap i anden Del, men dog med nogen Forskydning i Tanken. Hans Yndling *Nashe* er nu forsvunden fra Skuepladsen, uagtet *Nashe* og vor Shakespeare som de to største Sprogforbrugere i hele den Tids engelske Litteratur har en Masse Sproggods tilfælles. Peele nævnes som mulig Medforfatter til den hypothetiske »Basis« (*ikke* lig 1595-Udgaven) ved een eneste Scene, men neppe for Alvor. Ved nogle Scener tales der *ikke* om Greene, men kun om Basis. Dog, denne *maa være til Stede* overalt, som Wilson jo ogsaa et Sted forsikrer. Greene kendes paa nogle faa sproglige *clues*, som dog mangler i flere Scener. Shakespeare-Lexikonet er kun brugt til at konstatere manglende Ord.

Mærkelig nok at Greene skulde have forfattet hele Handlingen i dette Værk. Det ligner ham ikke ved sit »Plot«, ejheller ved Karakterer eller Stil. — Men vi vil følge Dover Wilsons Attributioner:

AKT I er ensartet bedømt af Wilson.

Sc. 1: »a basic text by Greene, drastically, though hastily rewritten by Sh.« Dog det er ikke ret muligt at se, om Shakespeare arbejder hastigt, navnlig da ikke naar Forlægget mangler. — Men Scenen skal indeholde Selvmodsigelser; er dette virkelig Tilfældet, da er det ikke enestaaende hos Digteren. Man husker maaske at Macbeth er barnløs, mens Lady Macbeth har Afkom, hvilket neppe kan forklares af at hun var gift før. — W. vil paa-vise *Regie* af Greene.

Sc. 2, 3, 4 alle som første Scene: Shakespeare oven paa Greene. — Hele Akten er altsaa af spekulative Grunde, nemlig de meget faa *clues*, tildelt Greenes oprindelige Forfatterskab. Men naar Shakespeares Haand overalt er kendelig, hvortil da Theorien om et Forlæg? Texten fra 1595 var altsaa kasseret som en daarlig Rapport, kun duelig til enkelte Textrettelser.

AKT II noget mere varieret i Karakteristiken.

Sc. 1: »re-written by Sh. the version seems to be less thorough than that in most of Act 1 . . . diction and phrases often remind me of Greene.«

Sc. 2: »Plenty of Greene clues, but the whole rewritten by Sh.« Kommer ud paa eet med Fremstillingen af *Sc. 1*. Da Scenen er opdigtet, har Greene en Smule Wilsonsk Prioritet. Imidlertid berettiger Intet til at tillægge G. denne Ære!

Sc. 3—5: »revised by Sh. pretty thoroughly.« — Men altsaa skrevet først af Greene.

Sc. 6. Vers 1—43 »reveal Sh.'s hand.« Resten uvis.

TREDIE AKT. Her er nogen Usikkerhed.

Sc. 1: »The verse is Sh.'s but the Greene original is clearly visible in places.« Normal Karakteristik hos Dover Wilson.

Sc. 2: »Sh.'s revision is most evident in Gloucester's soliloquy . . . but even that seems based on a speech by Greene.« — Scenen synes tvært imod komponeret af Shakespeare.

Sc. 3: »The basic text seems evident for the most of this

scene . . . But who wrote the basic text it would be difficult to say: the evidence seems to point to Greene's hand in the first half, but Peele may be responsible for the second.« — De to Udsagn synes at stride mod hinanden. Greene er desuden bundforskellig fra den her helt overflødige Peele. Det er en dristig og væsentlig selvstændigt opfundet Scene. Den kan ikke efter frit Valg tildeles to ukendelige Forfattere og fraskrives den eneste som Traditionen udpeger.

AKT IV.

Sc. 1: »little evidence of Sh.'s hand.« — Versifikationen er ganske vist noget mat. Men Wilsons Attributioner gaar nu mere og mere ud paa at fraskrive Shakespeare alt hvad der ikke er umiddelbart stilistisk overraskende. Sc. er væsentlig opfundet.

Sc. 2—3: Enkelte Spor af Shakespeare. — Men ingen af Greene?

Sc. 4: »The only poss. Sh. touch is »bloodsucking sighs . . . The rest is far below his level.« Dette er dog ingen Grund til at tilskrive omhyggelige Stilister som Greene og Peele denne Scene, som næsten ingen Grund har i de gamle Kroniker. Opfindelse og Stil maa dog være Shakespeare's.

Sc. 5: »I see no sign of Sh. here.«

Sc. 6: »Here and there a line or two of Sh.«

Sc. 7: »Perhaps touched up by Sh.; but many clues to Greene.« Men disse Greenismer er en pur Illusion: »and the rest«, »abodements« (*abode* findes i *Troilus*, og *bodements* i *Macbeth*), »out of hand«, »horizon«. Der er intet Bevis for Greene.

Sc. 8: »The verse is mostly, if not all, Greene.« Scene-Anvisningen ved Vers 50 skal røbe en Sammenligning, Scenen bestaa af tre adskilte Brudstykker af Grundtexten.

AKT V.

Sc. 1: Versene er Shakespeares, Scenen bygger paa — en Tradition fra Shakespeares Fødeegn. Men Originalen er Greenes.

Sc. 2—3: »Both scenes revised by Sh.; 5. 2 slightly, 5. 3 pretty thoroughly.« Originalen af Greene eller Peele. — Men Wilson kalder kun Peele til Hjælp, naar Greene er usynlig.

Sc. 4—5: »Both scenes rewritten by Sh., though clues of a basic text remain.« Intet begrunder den sidste Paastand.

Sc. 6: Shakespeares, men »as usual a basic text visible«.

Sc. 7: »Sh., I take it, revising Greene or Peele.« — Scenen er imidlertid opfundet af Digteren, og Opfindelsen bør saa lidt som Versene fratages deres Ophavsmand.

Den spekulative Methode dominerer, som det vil sees, overalt.

Sammenholder vi de tre Forsøg paa at opløse Texten, da er Resultaterne i Stand til at tale for sig selv. Forsøget med *Peele* er fuldstændig mislykket. *Greene* udmærker sig her kun ved mindre gode Vers; hvorfor er just de bevarede. Mere Forslag var der i Miss Jane Lees Theori om *Marlowe*.

En gennemgaaende Partiskhed for *Greene* er synlig i de enkelte Sceners Behandling hos *Wilson*. Saaledes forekommer *princely* een Gang i Stykket, og paastaas at være almindeligt hos *Greene* og *Peele*. Men det er ellers saare almindeligt hos *Shakespeare*, forekommer saa hyppigt at det fylder en Spalte i *Shakespeare-Konkordanserne*. Ordets formentlige Sjældenhed i *Henry the Sixth* vilde være underlig, om det var *Greenes* og *Peeles* Yndlingsglose. I Virkeligheden er det saa almindeligt her som andensteds hos Digteren, og af det aller almindeligste Sprogstof i *Engelsk*.

Dover *Wilson's* mange Henvisninger til de tre »gamle« (i Virkeligheden ret nye) *Kroniker* her er benyttet, er vel noget overdrevne. Udviklingen i Stykket følger, med talrige Indskud og Ændringer, *Grafton* og *Holinshed*, den tredje *Kronike* er af ringere Betydning. Digteren ses ikke nogensinde at have haft mere end een *Kronike* ved Haanden. Mange Enkeltheder paastaas af *Dover Wilson* at være inspireret af een og anden *Ytring* af *Kronikørerne*. — En gennemgaaende *Komposition*, før *Nedskrivningen*, tilskrives af *Wilson Greene*, men er egentlig ikke meget sandsynlig; den maatte vel saa ogsaa omfatte 1. Del, hvad der vilde omstyrte *Wilson's* Theori om 2. Del som ældre end 1. Del. Men existerede en saadan i Enkeltheder forud lagt *Plan*, fordelt paa en *Komité*, forudsættes et stadigt nøje *Samarbejde*. Imidlertid har *Wilson* i sin *Udgave* praktisk talt ladet denne *Opfattelse* falde og dermed befriet os fra en gammel *Overtro*.

Den mekaniske *Opfattelse* af *Værket* som *Stykværk* maa allerede paa *Forhaand* anses for utænkelig, og har ikke kunnet hævdes i *Wilson's* egen *Gennemarbejdelse* af *Texten*.

Albert Feuillerat (*anf. Skr.* S. 121) behandler 3. Del af *Henrik den Sjette* efter samme Methode og med samme Resultat som 2. Del. Mærkværdig nok hævder han, at Kvartoen 1595 hviler paa et Manuskript, som »presented *most of the peculiarities of the manuscript of The Contention.*« Var de da ikke skrevne med den samme Haand, eller de samme Hænder? A. Feuillerat antager det nye Manuskript havde »en Skrift der var svær at dechiffriere«. Men dets velkendte Trykfejl skyldes dog vel mest Sætterne. — Nogle er maaske *Hørefejl* som *Arcadia* for *Hyrkania*, *busci* for *buzz*; andre skyldes Fejllæsning som »godsforbot man« for *god forbid that*, eller *famous* for *foeman*.

Sceneanvisningerne er mere knappe, men A. Feuillerat genkender dog A's Haand. Det er »clearly an author's manuscript«, men revideret af Regissøren. — Det kan umuligt være Forfatterens Haandskrift. Englænderne, specielt J. Dover Wilson, anvender meget hyppigt disse Rekonstruktioner af Haandskrifterne. En ærlig Textkritiker er ofte, stillet foran Konjektur eller Valg af Læsemaade, henviist til at forestille sig Manuskriptets Ord og Skrift. Men de yndede engelske Total-Rekonstruktioner af det tabte Haandskrift, som J. Dover Wilsons af det formentlige til *Hamlet*, medfører i Hobetal af Gisninger og fantastiske Paafund. Læseren vildledes ofte af disse Produkter i Retning af at tage Methoden som mere exakt, uagtet det for det Meste drejer sig om Vilkaarligheder.

I dette Tilfælde maa det tænkte Haandskrift altsaa være skrevet med mindst to Hænder.

Ligesom ved Kvartoen af 1594 paavistes her saakaldte Vers: Vers af enhver Længde »from two to seven feet«. Trisyllabiske Fødder:

Proue it Henrie | and thou shalt | be king (Sc. 1, Vers 127).
And thine Clifford: | and you both | haue vou'd reuenge
(1. 150).

Disse Vers skanderes ret fantastisk. Det er jo Prosa.

Overdreven Anvendelse af trøkæiske (d. e. koriambiske) Fødder, »ofte indtil mere end 10 0/0« — det forstaas ikke hvad Mening dette *ofte* har. Et Vers i Blankvers skal have fem Fødder? 10 0/0 af det hele Stykkes Linier er ikke nogen høj Procent.

Chargde our maine battels front, and therewith him . . .
Like men borne to renowne by life or death . . .

Og mange flere af disse hos alle Forfattere hyppige Vers.
Endvidere Vers med første Fod »truncated«:

Come, | lets take our stands vpon this hill . . .
Naie | I feare her not vnlesse she fall . . .

Og saa videre, i Massevis.

Disse Vers er dels uomtvistelig Prosa, dels ganske normale Vers, og dels Traditionens Vanskabninger.

Af stilistiske Særheder fremhæver A. Feuillerat saakaldt Hverdagssprog, d. v. s. Udraabsord som Fyldekalk: ay, nay, well, tush etc.; endvidere grammatiske Uregelmæssigheder (Ental for Flertal i Verberne, m. m.). Altsaa ganske som i den første *Contention*.

A. Feuillerat finder Digteren A's Vers og Stil i hver eneste Scene af *The True Tragedy of Richard Duke of York* (et Navn som Værket i Parenthes bemærket aldrig kan have fra sin Forfatter, hvem han nu er, da Stykkets Helt stadig er Henrik VI). Ikke desto mindre hævder han, at »the share of author B in *The True Tragedie is infinitely more important*« (*anf. Skr.* S. 126). Ser man hen til afdøde Professor Feuillerats erklærede Sværmeri for Statistik og jernhaarde Kendsgerninger er det rigtignok en Fejlregning; da Stykket i Alt har 26 Scener og nogle Tusinde Vers. Rigtigere havde det været at indrømme, at de formentlige to Forfattere ikke lader sig skille fra hinanden. At Medforfatteren virkelig er B, bevises kun af, at man genfinder hans »simple Billeder fra Dyr- og Planteverdenen.«

Folio-Udgaven fra 1623 frembyder efter Feuillerat den samme Karakter og gentager ofte Kvartoen fra 1595, der efter hans Formodning skyldes A. Ogsaa den metriske Tabel, der kun omfatter de længste Stykker i Sammenhæng, skal ligne *Lucrece's* (der tales ikke om *Venus og Adonis* og det foretagne Udvalg af Sonetterne). Der er dog et meget ringere Antal af formentlige Enjambementer.

Weakly accented feet	380 = 27.3 %
Trochees	37 = 2.6 %
Spondees	44 = 3.1 %
Internal pauses (lines)	146 = 52.5 %
Enjambments (lines)	35 = 12.5 %

Ogsaa i dette Stykke hævdes der at være en Tilføjelse, et fjerde Lag, nemlig i fire Afsnit:

III. 1.	70— 92	med 4	kvindelige	Endelser	paa 23	Linier	= 17.3%
IV. 6.	1— 37	— 5	—	—	— 37	—	= 13.5%
	46— 64	— 5	—	—	— 19	—	= 26.3%
	77—102	— 5	—	—	— 26	—	= 19.2%

Disse skulde ogsaa her stamme fra en senere Bearbejdelse. Men denne Benyttelse af et lidet og udtyndet Materiale, ved Udskilning af de stærkest belastede Vers, er illegal. — Den større Part af det samlede Stykke tilskrives ogsaa her Wm. Shakespeare.

Resultaterne er umulige paa Grund af Methodens Vilkaarlighed. Hvorfor har A. Feuillerat ikke udskilt de Partier, der har færrest kvindelige Vers — eller hvorfor ikke hellere delt Stoffet efter mandlige og kvindelige Vers?

Noget Lignende har han netop forsøgt med *Romeo og Julie*, hvor han tilskriver sin Forfatter A Blankversene i den første Kvarto, og antager at disse er blevne indpodede paa et ældre Stykke i lutter rimede Vers; og senere revideret af Shakespeare »imperfectly«. Den første Opførelse af Stykket sætter han til 1591 (som flere Tidligere, men sikkert ikke med Rette) med Henvisning til Ammens kendte Replik: 'Tis since the Earth quake nowe eleuen years. Atter senere skal Shakespeare have revideret hele Historien grundigere.

Det gælder om alle disse Projekter, at de bunder i en Tyrke-Tro paa, at der af et Digterværk lader sig fremstille ældre Stadier ved en intern Kritik. Saadanne Forsøg er næsten altid forfejlede, og da navnlig naar der intet Vidnesbyrd og ingen Sandsynlighed findes for at Værket overhovedet er en Bearbejdelse. — Med denne Erkendelse er man naturligvis ikke naaet længere end til at føre Problemet, hvis der er noget, tilbage til sit Udgangspunkt.

Om de tre Spørgsmaal, hvorom Debatten i Løbet af halv-andethundred Aar eller mere har koncentreret og tilspidset sig, kunde man herefter sige:

1. Er *Henrik den Sjettes* første Del ældre eller yngre end anden Del, resp. 2.—3. Del?

Spørgsmaalet burde aldrig være rejst, fordi Adskillelsen af første og de to følgende Dele er et *Faktum*, og fordi første Del af alle anerkendes at være forfattet senest 1592. Den Støtte Stykkets

sene Trykning gav Hypotesen, var selvfølgelig en Illusion, naar det var trykt 30 Aar efter at det blev skrevet. Antager man med Traditionen, at det er af Shakespeare, kunde det snarest tænkes skrevet *flere Aar* før de andre. Men dette er ikke vel muligt. Det er *svagere* end anden Del, som anden Del er *svagere* end tredje. Digteren har simpelt hen skrevet sig op. Flere Forskeres Ansættelse af Stykket til 1590 eller 89 eller endnu tidligere er og bliver en Overdrivelse. Alting tyder paa, at Værket er skrevet i eet Træk med Begyndelsen af anden Del. Den grangivelige Overensstemmelse med anden Del forklares af J. Dover Wilson som en Følge af at Greene lagde Planen. Det er vanskeligt at tænke sig en saa detaljeret Plan, brugelig og fulgt af en Komité af Medarbejdere, som ikke saa hverandres Arbejde. Men da Dover Wilson gik over til at antage hele Værket i dets første Redaktion som Greenes Arbejde, bortfaldt alle disse Betæneligheder.

2. Er de to Dele af *The Contention* en Rapport eller stjaalen Opskrift af et Stykke eller to, der har set ud omtrent som de to sidste Dele i Folioen? Eller er de eet respektive to ældre Stykker, senere bearbejdede af Shakespeare?

En lille Gruppe Forandringer fra »Originalerne« 1594 og 95 gennem Optrykkene til Folioen er virkelige Ændringer som f. Ex. dette meget typiske:

- 1° I was not born *a liar*, thou proud Scot.
- 2° I was not born *to lie*, thou *proud* Scot.
- 3° I was not born *to lie*, thou haughty Scot.

Den første Ændring skyldes Reaktion mod den slemme Misbrug af Verbalsubstantiver i Litteraturen, især i den dramatiske, omkring Aar 1590. Den anden Ændring forbedrer den første, der var bleven ametrisk, en Stavelse for kort. — Men disse Ændringer er faa og ubetydelige og næppe af Shakespeare.

Den store Forskel mellem Folioen og de første Tryk ligger i at disse er en daarlig Opskrift, især for anden Dels Vedkommende. Der maa have været en Redaktør (en meget tolerant) til Fortrykkene, men *la recherche de la paternité est interdite*. Allerede de saakaldte Kvartoer har en Mængde søde eller karakterfulde Shakespeareske Vers. De senere er for det Meste gode, men undertiden dog ret ordinære. — En indgaaende Analyse er

givet af *Madeleine Doran* i *Humanistic Studies* Vol. IV Nr. 4 (Iowa City 1928), som omtalt ovf. S. 8.

3. Er der een eller flere Forfattere? Og i sidste Fald, er der to Komiteer, een til at udkaste Stykket, og een til at revidere det?

Uenigheden mellem Kritikerne om de Forfattere, de havde Lyst til at tildele Trilogien, er i sig selv et Vidnesbyrd om det Uholdbare i deres spekulative Paastande.

Malone mente, at første Del var af *Peele*, anden og tredje Del af *Peele* og *Greene*. Hans Standpunkt indtages senere af *H. C. Hart*.

Chalmers tildelte hele *The True Tragedie of Richard Duke of Yorke* til *Marlowe*.

Dyce udvidede hans Paastand til at begge de sidste Dele var af *Marlowe* (ogsaa i Trykkene 1594 og 95).

Collier ansaa begge »Kvarterne« for *Greenes*.

Adolphus Ward ansaa Forfatterskabet til de to første Tryk, altsaa *The Whole Contention*, for ukendt. Men han mente, at *Shakespeare* alene havde omarbejdet dem.

Grant White holdt paa, at de to sidste Dele i deres Form fra 1594 og 1595 skyldtes et Samarbejde mellem *Shakespeare*, *Greene*, *Marlowe* og maaske *Peele*, »and that in taking passages and sometimes whole scenes from these plays for his *King Henry VI*, he did little more than reclaim his own«. Standpunktet er ikke klart.

Staunton regnede med at Kvarterne vel var *Shakespeares* eget Arbejde, men at han hertil havde benyttet en ældre Version af *Greene*, regnede altsaa med tre forskellige Stadier.

Clark og *Wright*, Udgiverne af den mange Gange oplagte Cambridge Edition i ni Bind, hævdede noget mere bestemt, at Kvarterne foruden *Shakespeares* Haand indeholdt nogle Bidrag fra en anden Kilde, uden at ville udlægge Nogen.

Halliwell(-Philipps) regnede som *Staunton* med tre Stadier. Kvarterne indeholdt *Shakespeares* »first additions« til et ældre, ukendt Arbejde.

Swinburne synes at have tænkt sig et ældre Arbejde af »*Marlowe* and others«.

Fleay var den mærkeligste af alle. Han forvexlede historisk og litterær Kritik, og inddelte den som Helhed forsømte første Del i Grupper efter deres historiske Indhold. Denne virker næsten

som gammeltestamentlig Kritik. Det overses at Kilderne er Krøniker, ikke Tradition (dog har her Prof. Dover Wilson en Rem af Huden). Fleay fandt fire Kilder, eller Grupper af Kilder, med hver sin Forfatter, som om det drejede sig om Traditioner fra det 15. Aarhundredes Midte, og som om vi iøvrigt var uvidende om det sande Forhold. Han støttede sine urimelige Analyser paa Stavemaader som Gloster, Reignier (hvori han følges af J. Dover Wilson), Burgondy, Joane og Puzel (= Pucelle), uden Hensyn til at disse Navne ustandselig skifter Orthografi i Folioens øvrige Partier, og uden for Folioen.

Om Jane Lees, H. C. Harts og John Dover Wilsons Arbejder er allerede talt udførligt. Imod de ældre Hypotheser, især Jane Lees, har Mange givet deres Besyv, ogsaa foromtalt Madeleine Doran. Men de fleste Unitarer har dog afvist den opløsende Polemik med et Skuldertræk. Thi Forhaands-Formodningen er for Traditionen, og Sundhed smitter ikke.

Mange, baade i England og Tyskland, var ilde berørte over den forvovne Snak om andre og vexlende og daarligt samarbejdende »virkelige« Forfattere til *Henrik den Sjette*. Vi har allerede nævnt flere Lærde, som bekæmpede Theorierne. De andre nøjedes med at knurre. Sagen er den, at i Ægtheds- og Integritets-Kritik har den angribende Part altid Forspringet. Over for den uhyre Mængde af Spækhuggere, der slaar ned paa Hvalen *Henrik den Sjette* og bortfører hver sit Stykke Kød til diverse Forfattere, er Pluraliteten af Forskere forstummet. Dertil hører ogsaa en Erfaring om Ægtheds-Kritiken, som ikke er almindelig udbredt.

De følgende Sider indeholder Facsimiler fra Original-Udgaven, som kun er bevaret i eet exemplar, nemlig Titelen og de fire første Sider. Linietællerne i den ydre Margin angiver Pladsen i Folio-Udgaven samt Forkortelser, Flytninger, Indskud. Stjernerne betegner udeladte Vers.

THE
First part of the Con=

tention betwixt the two famous Houses of Yorke
and Lancaster, with the death of the good
Duke Humphrey:

And the banishment and death of the Duke of
Suffolke, and the Tragical end of the proud Cardinall
of *VVinchester*, vwith the notable Rebellion
of *Iacke Cade*:

*And the Duke of Yorkes first claime unto the
Crowne.*

LONDON
Printed by Thomas Creed, for Thomas Millington,
and are to be sold at his shop vnder Saint Peters
Church in Cornwall.

1594.

THE FIRST PART OF THE CON-
TENTION OF THE TWO FAMOUS
Houses of *Yorke & Lancaster*, with the death of
the good Duke *Humphrey*.

2 Hen. VI.
I. i.

Sc. i.

Enter at one doore, King Henry the sixt, and Humphrey Duke of Gloster, the Duke of Sommerfet, the Duke of Buckingham, Cardinal Bewford, and others.

Enter at the other doore, the Duke of Yorke, and the Marquesse of Suffolke, and Queene Margaret, and the Earle of Salisbury and Warwicke.

Suffolke.

4
 8
 12
 15
 S by your high imperiall Maiesties command,
 I had in charge at my depart for *France*,
 As Procurator for your excellence,
 To marry Princes *Margaret* for your grace,
 So in the auncient famous Citie *Towres*,
 In presence of the Kings of *France & Cysile*,
 The Dukes of *Orleance, Calabar, Brittain, and Alonson*.
 Seuen Earles, twelue Barons, and then the reuerend Bishops,
 I did performe my taske and was espoufde,
 And now, most humbly on my bended knees,
 In sight of England and her royall Peeres,
 Deliuer vp my title in the Queene,
 Vnto your gracious excellence, that are the substance
 Of that great shadow I did represent :
 The happiest gift that euer Marquesse gaue,

A 2

The

The first part of the contention of the two famous
The fairest Queene that euer King possesse.

King. Suffolke arise.

Welcome Queene *Margaret* to English *Henries* Court,
The greatest shew of kindnesse yet we can bestow,
Is this kinde kisse: Oh gracious God of heauen,
Lend me a heart repleat with thankfulnessse,
For in this beautious face thou hast bestowde
A world of pleasures to my perplexed soule.

Queene. Th'excessiue loue I beare vnto your grace,
Forbids me to be lauish of my tongue,
Least I should speake more then befeemes a woman:
Let this suffice, my blisse is in your liking,
And nothing can make poore *Margaret* miserable,
Vnlesse the frowne of mightie Englands King.

Kin. Her lookes did wound, but now her speech doth pierce,
Louely Queene *Margaret* sit down by my side:
And vnckle *Gloster*, and you Lordly Peeres,
With one voice welcome my beloued Queene.

All. Long liue Queene *Margaret*, Englands happinesse.

Queene. We thanke you all.

Sound Trumpets.

Suffolke. My Lord Protector, so it please your grace,
Here are the Articles confirmde of peace,
Betweene our Soueraigne and the French King *Charles*,
Till terme of eighteene months be full expirde.

Humphrey. *Imprimis*, It is agreed betweene the French King
Charles, and *William de la Poole*, Marquesse of *Suffolke*, Embal-
sador for *Henry* King of England, that the said *Henry* shal wed
and espouse the Ladie *Margaret*, daughter to *Raynard* King of
Naples, *Cyffels*, and *Ierusalem*, and crowne her Queene of Eng-
land, ere the 30 of the next month.

Item. It is further agreed betwene them, that the Dutches of *An-
ioy* and of *Maine*, shall be releasfd and deliuered ouer to the
King her fa.

Duke *Humphrey* lets it fall.

Kin. How now vnckle, whats the matter that you stay so sodenly.
Humphrey.

Houses, of Yorke and Lancaster.

Humph. Pardon my Lord, a sodain qualme came ouer my hart,
Which dimmes mine eyes that I can reade no more.

Vnckle of *Winchester*, I pray you reade on.

Cardinall. Item, It is further agreed betweene them, that the
Duches of *Anioy* and of *Mayne*, shall be releas'd and deliue-
red ouer to the King her father, & she sent ouer of the King
of Englands owne proper cost and charges without dowry.

King. They please vs well, Lord Marquesse kneele downe, We
here create thee first Duke of *Suffolke*, & girt thee with the
sword. Cosin of Yorke, We here discharge your grace from
being Regent in the parts of *France*, till terme of 18. months
be full expirde.

Thankes vnckle *Winchester*, *Gloster*, *Yorke*, and *Buckingham*, *So-*
merfet, *Salsbury* and *Warwicke*.

We thanke you all for this great fauour done,
In entertainment to my Princely Queene,
Come let vs in, and with all speed provide
To see her Coronation be performde.

Exet King, Queene, and *Suffolke*, and Duke
Humphrey staies all the rest.

Humphrey. Braue Peeres of England, Pillars of the state,

To you Duke *Humphrey* must vnfold his grieffe,

What did my brother *Henry* toyle himselte,

And wafte his subiects for to conquire *France*?

And did my brother *Bedford* spend his time

To keepe in awe that stout vnruely Realme?

And haue not I and mine vnckle *Bewford* here,

Done all we could to keepe that land in peace?

And is all our labours then spent in vaine,

For *Suffolke* he, the new made Duke that rules the roast,

Hath giuen away for our King *Henries* Queene,

The Duches of *Anioy* and *Mayne* vnto her father.

Ah Lords, fatal is this marriage canselling our states,

Reuersing Monuments of conquered *France*,

Vndoing all, as none had nere bene done.

Card. Why how now cosin *Gloster*, what needs this?

+ 53-4

+

+ 56

+

+

+ 60

64

+

+ 68

72

+

+

+ 76

+ 78

+ 82

+

+ 84

+ 88

+

+ 95

+ 109

+ 110

+ 110

+ 99

+ 102

+ 103

+

I. i.

The first part of the contention of the two famous

†130
*
†142
*
*
†140
†141
*
†145
†146

As if our King were bound vnto your will,
And might not do his will without your leauē,
Proud Protector, enuy in thine eyes I see,
The big swolne venome of thy hatefull heart,
That dares presume gainst that thy Soueraigne likes.

84

Humphr. Nay my Lord tis not my words that troubles you,
But my presence, proud Prelate as thou art:
But ile begone, and giue thee leauē to speake,
Farewell my Lords, and say when I am gone,
I prophesied *France* would be lost ere long.

88

Exet Duke Humphrey.

92

147
†148
*
*
*
†158
†161
162

Card. There goes our Protector in a rage,
My Lords you know he is my great enemy,
And though he be Protector of the land,
And thereby couers his deceitfull thoughts,
For well you see, if he but walke the streets,
The common people swarme about him straight,
Crying Iesus blesse your royall excellence,
With God preferue the good Duke *Humphrey*.

96

100

† III. i. 645
*
*
†169

And many things besides that are not knowne,
Which time will bring to light in smooth Duke *Humphrey*.
But I will after him, and if I can
Ile laie a plot to heaue him from his seate.

104

Exet Cardinall.

†174
†167
*
*
†172
†171
†169
*
†178

Buck. But let vs watch this haughtie Cardinall,
Cosen of *Somerfet* be rulde by me,
Weele watch Duke *Humphrey* and the Cardinall too,
And put them from the marke they faue would hit.

108

Somerfet. Thanks cosin *Buckingham*, ioyne thou with me,
And both of vs with the Duke of *Suffolke*,
Weele quickly heaue Duke *Humphrey* from his seate.

112

Buck. Content, Come then let vs about it straight,
For either thou or I will be Protector.

Exet Buckingham and Somerfet.

†180
†

Salst. Pride went before, Ambition follows after.
Whilst these do seeke their owne preferments thus,

115

My

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

Historisk-filologiske Meddelelser

(Hist. Filol. Medd. Dan. Vid. Selsk.)

Bind 34 (kr. 62.00)

kr. ø.

1. TOGEBY, KNUD: Mode, aspect et temps en espagnol. 1953 12.0
2. JØRGENSEN, PETER: Zum Schleswiger Niederdeutsch. Kritik und Forschung. 1954 15.00
3. JACOBSEN, ERIC: Die Methamorphosen der Liebe und Friedrich Spees »Trutznachtigall«. Studien zum Fortleben der Antike I. 1954 25.00
4. IVERSEN, ERIK: Some Ancient Egyptian Paints and Pigments. A Lexicographical Study. 1955 7.00
5. RUBOW, PAUL V.: Shakespeares Ungdomsstykker. 1955 3.00

Bind 35 (kr. 80.00)

1. BRØNDUM-NIELSEN, JOHS.: Et gammeldansk Digt om Christi Opstandelse, efter Fragment Stockh. *A 115 (ca. 1325). 1955 20.00
2. BECH, GUNNAR: Studien über das deutsche verbum infinitum. 1. band. 1955 20.00
3. BIRKET-SMITH, KAJ: An Ethnological Sketch of Rennell Island. A Polynesian Outlier in Melanesia. 1956 40.00

Bind 36 (kr. 81.00)

1. TAULI, VALTER: Phonological Tendencies in Estonian. 1956 40.00
2. SIIGER, HALFDAN: From the Third Danish Expedition to Central Asia. Ethnological Field-Research in Chitral, Sikkim, and Assam. Preliminary Report. 1956 10.00
3. WESTRUP, C. W.: Some Notes on the Roman Slave in Early Times. A Comparative Sociological Study. 1956 4.00
4. NEUGEBAUER, O.: An Astronomical Almanac for the Year 348/9. (P. Heid. Inv. No. 34). 1956 5.00
5. HJELMSLEV, LOUIS: Sur l'indépendance de l'épithète. 1956 2.00
6. BECH, GUNNAR: Studien über das deutsche verbum infinitum. 2. band. 1957 20.00

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab
Historisk-filosofiske Meddelelser
(Hist. Filos. Medd. Dan. Vid. Selsk.)

Bind 37

kr. ø.

(uafsluttet/in preparation)

1. RUBOW, PAUL V.: Trolde kan tæmmes (The Taming of a Shrew). 1957	6,00
2. KORNERUP, BJØRN: Lector Theologiæ Jens Poulsen Windings Vita. Et Bidrag til Belysning af de lærde Udenlandsrejser i det 17. Aarhundrede. With and English Summary. 1957	10,00
3. SZÖVÉRFY, JOSEF: Volkskundliches in Mittelalterlichen Gebetbüchern. Randbemerkungen zu K. M. NIELSENS Textausgabe. 1958	5,00
4. JOHANSEN, J. PRYTZ: Studies in Maori Rites and Myths. 1958.	22,00
5. FERDINAND, KLAUS: Preliminary Notes on Hazāra Culture. (The Danish Scientific Mission to Afghanistan 1953-55). 1959.	10,00
6. RUBOW, PAUL V.: Kong Henrik den Sjette. 1959	6,00

From Vol. 37, No. 1, 1957 the designation *Historisk-filologiske Meddelelser* is changed into *Historisk-filosofiske Meddelelser*. The numbering of the volumes will continue regardless of the change of name. The publications will besides the subjects treated up till now, include papers on Philosophy, Archeology, and Art History.

On direct application to the agent of the Academy, EJNAR MUNKS-GAARD, Publishers, 6 Nørregade, København K., a subscription may be taken out for the series of *Historisk-filosofiske Meddelelser*. This subscription automatically includes the *Historisk-filosofiske Skrifter* in 4to as well, since the *Meddelelser* and the *Skrifter* differ only in size, not in subject matter. Papers with large formulae, tables, plates, etc., will as a rule be published in the *Skrifter*, in 4to.

For subscribers or others who wish to receive only those publications which deal with a single group of subjects, a special arrangement may be made with the agent of the Academy to obtain the published papers included under the head: *Archeology and Art History*, only.